

בענין:

הוצאת עתון הארץ בע"מ ח.פ. 510015449

רח' זלמן שוקן 21 תל אביב
ע"י ב"כ עוה"ד זאב ליאונד (מ.ר. 8135) ו/או מנחם ויצמן
(מ.ר. 15098) ו/או דור ליאונד (מ.ר. 43463) ו/או אלון נדב (מ.ר. 23669)
ו/או ליאור ויגנסקי (מ.ר. 21260) ו/או אור ליאונד (מ.ר. 92748)
ו/או ליאור תורגימן (מ.ר. 99625) ממשרד זאב ליאונד ושות'.
מרח' יהודה הלוי 23, מגדל דיסקונט.
ת.ד. 29765, תל אביב-יפו 6129701.
טל': 03-5170881 פקס: 03-5170885
דוא"ל: main@zliond.com

העותרת

נגד

1. ממשלת ישראל
 2. משרד הפנים
 3. משרד התקשורת
 4. משרד המשפטים
 5. משרד החוץ
 6. משרד האוצר
 7. משרד החינוך
 8. משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות
 9. משרד העבודה
 10. המשרד לבטחון לאומי
 11. משרד המדע
 12. משרד התרבות והספורט
 13. משרד הביטחון
 14. לשכת הפרסום הממשלתית
 15. שר התקשורת, ח"כ ד"ר שלמה קרעי
- כולם על ידי פרקליטות המדינה, מחלקת בג"צים
רחוב צלאח א-דין 31, ירושלים 9711054.
טלפון 073-3925590 פקס 02-6467011
דוא"ל: HCJ-dep@justice.gov.il

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי וצו מוחלט, צו ביניים ובקשה לקביעת מועד דיון דחוף

עתירה לצו על תנאי

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת ליתן צו על תנאי, המופנה למשיבים ומורה להם להתייבב, להשיב וליתן טעם כדלקמן:

(א) מדוע לא תבוטל החלטת המשיבה 1, ממשלת ישראל, מיום 24.11.24, המצהירה על כוונתה לנתק כל קשר פרסומי עם עיתון "הארץ" (להלן: "החלטת הממשלה");

(ב) מדוע לא תבוטלנה הנחיות משרדי הממשלה מחודשים אוקטובר-נובמבר 2024, להפסיק הזמנת פרסומים אצל העותרת (לרבות באמצעות משיבה 14) ולבטל מנויים אצל העותרת (להלן: "הנחיות משרדי הממשלה"), ומדוע לא יושב המצב לקדמותו. החלטת הממשלה והנחיות משרדי הממשלה ייקראו להלן ביחד גם: "החלטות מושא העתירה";

(ג) כל טעם אחר ו/או נוסף שימצא בית המשפט הנכבד לנכון ולצורך בנסיבות הענין.

בית המשפט הנכבד מתבקש להפוך את הצו על תנאי למוחלט, לאחר קבלת תשובת המשיבים לעתירה, ולחילופין, לאחר דיון בעתירה.

בקשה לצו ביניים דחוף

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת ליתן צו ביניים דחוף, כדלקמן:

- (א) בית המשפט הנכבד מתבקש ליתן צו ביניים דחוף, האוסר על המשיבה 1, ממשלת ישראל, מלנקוט בצעדים כלשהם למימוש החלטתה מיום 24.11.24, בה הוצהר על כוונתה לנתק כל קשר פרסומי עם עיתון "הארץ", וזאת עד להכרעה בעתירה דן.
- (ב) בית המשפט הנכבד מתבקש ליתן צו ביניים דחוף, האוסר על המשיבים מלנקוט בצעדים כלשהם למימוש הנחיות משרדי הממשלה בדבר הפסקת פרסומים וביטול מנויים אצל העותרת, וזאת עד להכרעה בעתירה דן.
- (ג) כל סעד ביניים אחר ואו נוסף שימצא בית המשפט הנכבד לנכון ולצורך בנסיבות העניין.
- בית המשפט הנכבד מתבקש ליתן צו ביניים דחוף לנוכח הנוקים הכבדים אשר נגרמו, נגרמים וממשיכים להיגרם לעותרת, עקב התנהלותם הבלתי חוקית והפסולה של המשיבים, סיכוייה הגבוהים של העתירה דן להתקבל על ידי בית המשפט הנכבד, ולנוכח מאזן הנוחות הפועל לטובת העותרת ולטובת מתן צו הביניים הדחוף.

בקשה לקיום דיון דחוף בעתירה

בית המשפט הנכבד מתבקש לקיים דיון דחוף בעתירה, כבר בימים הקרובים, לנוכח תוצאותיו הקשות והמקפחות של החרם הבלתי חוקי שהטילו המשיבים על העותרת, אשר פוגע קשות בזכויותיה החוקתיות, בחופש הביטוי ובחופש העיתונות, ובהכנסותיה של העותרת מפרסומים וממנויים שבוטלו על ידי המשיבים. בנוסף מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים, ביחד ולחוד, בהוצאות העתירה, וכן בשכ"ט עו"ד של ב"כ העותרת, בשיעור ריאלי, בתוספת מע"מ כדין.

עותק מן העתירה יומצא למשיבים (פרקליטות המדינה, מחלקת בג"צים) מיד לאחר הגשתה לבית המשפט הנכבד.

יצוין כי העותרת צורפה כמשיבה פורמלית לעתירה שהוגשה בענין דומה (בג"ץ 48751-12-24 ארגון העתונאים נ' שר התקשורת ואח').

ההדגשות בעתירה זו – אינן במקור.

ואלו נימוקי העתירה:

א. הצדדים לעתירה

1. העותרת, הוצאת עתון הארץ בע"מ, הינה הבעלים של עיתון "הארץ", היומון הותיק בישראל, היוצא לאור בעברית ובאנגלית.
2. המשיבה 1, ממשלת ישראל, היא הרשות המבצעת של מדינת ישראל, אשר בהודעת המזכיר שלה מיום 24.11.2024 צוין: "הממשלה הצהירה על כוונתה לנתק כל קשר פרסומי עם עיתון 'הארץ'".
3. המשיבים 2-13 הם משרדי ממשלה שונים, אשר בעקבות הצהרת הממשלה הני"ל, שיגרו הודעות לעותרת בדבר הפסקת התקשרויות ושיתופי פעולה, כמפורט בגוף עתירה זו.

4. המשיבה 14 היא לשכת הפרסום הממשלתית, יחידה ממשלתית מנהלית שתפקידה לרכז ולנהל שירותי פרסום למשרדי ממשלה וגופים ציבוריים שונים.
5. המשיב 15 הינו שר התקשורת, חבר הכנסת ד"ר שלמה קרעי, יוזם החלטת הממשלה מושא עתירה זו (להלן: "שר התקשורת").

ב. פתח דבר

"The press was to serve the governed, not the governors."¹

6. עניינה של עתירה זו בהטלת חרם כלכלי פסול מעיקרו, של ממשלת ישראל, על העותרת, הוצאת עתון הארץ בע"מ, וזאת באופן בלתי סביר, תוך שימוש לרעה בכוח השררה ופגיעה בכללי הצדק הטבעי, במטרה להשתיק ולהחליש גוף עיתונות ותקשורת המעז לבקר את התנהלות הממשלה וחבריה.
7. כפי שיפורט בהמשך עתירה זו, מי שהוביל את הטלת החרם הינו שר התקשורת, חבר הכנסת ד"ר שלמה קרעי, וזאת באמתלה כי דברים שנשא מר עמוס שוקן, מו"ל עיתון הארץ, ואחד מבעלי המניות בעותרת, בכנס בלונדון, מצדיקים הטלתו של חרם כאמור.
8. בטרם נידרש לגופם של דברים, ובכלל זה גם להצגה המטעה, שלא לומר מסולפת, של דברי שוקן, הרי שהאמת היא, כי **שר התקשורת ניסה לקדם הטלת חרם על העותרת** זמן רב לפני התבטאותו של שוקן בסוף חודש אוקטובר 2024. כך, **כבר בחודש נובמבר 2023**, הגיש שר התקשורת "הצעת מחליטים", בה קרא "להפסקת מימון של עיתון הארץ, כולל הפסקת הפרסום ודמי המנוי של כלל המשתמשים בשירות המדינה".
9. ההצדקה הנטענת להצעת המחליטים הנ"ל, על פי שר התקשורת, הייתה כדלקמן: **"הפצה באופן עקבי של 'תעמולה תבוסתנית ושקרית, וחתירה נגד מדינת ישראל בשעת המלחמה' בעיתון הארץ"** (כך כתב בפרסום באתר הרשת החברתית X שיוצג להלן). זאת ללמדנו על מניעיו הפוליטיים המובהקים של שר התקשורת בקידום הטלת החרם הממשלתי כנגד העותרת, אשר החל להירקם על ידו זמן קצר לאחר פרוץ מלחמת ה-7 באוקטובר, **כשנה לפני נאומו המדובר של שוקן**.
10. שר התקשורת לא הסתיר את גאוותו על הצעת המחליטים פרי עטו, ואף פרסם דבר הגשתה בחשבונו באתר X, ביום 23.11.2023, בצירוף **לוגו עיתון "הארץ"**, עליו הטביע **סימן איקס אדום**, השמור יותר לסימון של **מטרה לחיסול**.

¹ New York Times Co. v. United States, 403 U.S. 713, 717 (1971), (Justice Hugo Black)

שלמה קרעי - Shlomo Karhi
@shlomo_karhi

Follow

לאור הפצה באופן עקבי של "תעמולה תבוסתנית ושקרית, וחתירה נגד מדינת ישראל בשעת המלחמה" בעיתון הארץ, הגשתי כעת לממשלה, הצעת מחליטים להפסקת המימון של עיתון הארץ, כולל הפסקת הפרסום ודמי המנוי של כלל המשתמשים בשירות המדינה, כולל צה"ל, משטרה, שב"ס, משרדי ממשלה וכל חברה ממשלתית.

Translate post

דומה כי פרסום זה של שר התקשורת מדבר בעד עצמו, וממחיש כי התנהלותו בנוגע להטלת החרם כנגד העותרת נועה במשוא פנים ובמניעים פסולים.

11. לצד הצעת המחליטים הנ"ל (נספח 1 להלן), ניסה שר התקשורת לקדם גם טיוטת "תקנות שעת חירום (מניעת תעמולה תבוסתנית והמרדה), התשפ"ד-2023", שיסמיכו אותו, כשר התקשורת, להפסיק שידור של גופי תקשורת, אשר לדעתו יפרסמו "ידיעות שיש בהן כדי לערער את רוח חיילי ישראל ותושביה בעמידתם בפני האויב", או "לשמש כבסיס לתעמולה או דוברות של האויב", ואף להורות למשטרת ישראל לעצור אדם בשל "תעמולה תבוסתנית" כאמור, "לאחר התייעצות עם השר לבטחון לאומי" (נספח 4 להלן).

כך ניסה שר התקשורת לייצר מסלול עוקף לדין הקיים, ללא צורך בהוכחת "בוונה לגרום בהלה בציבור" (המחויבת לפי סעיף 103 לחוק העונשין, התשל"ז-1977), וללא קבלת אישור של פרקליטות המדינה לפתיחה בחקירה כזו, בשל היותה מסווגת כעבירה בעלת רגישות מיוחדת.

12. עמדת המשנים ליועצת המשפטית לממשלה (נספח 5 להלן) הייתה אז, כי: "משמעותן של הצעות מהסוג הזה היא שינוי מהותי של התפיסה הנוהגת של חופש העיתונות וחופש הביטוי על ידי מיסוד היתר לדרג הפוליטי להשפיע על תכני תקשורת ולפגוע בחופש הביטוי ובעקרונות יסוד של חברה דמוקרטית."

13. עוד הובהר במכתבם של המשנים ליועצת המשפטית לממשלה, כי לאור חריגותן של ההצעות ששר התקשורת ביקש לקדם, "ההשלכות המשטריות הנובעות מעצם קידומן", והעובדה כי אינן מצויות בתחומי אחריותו של משרד התקשורת, נדרש כי בטרם ייבחנו משפטית, יועברו תחילה לעיונו של ראש הממשלה כדי שתתקבל עמדתו בעניין.

14. לאחר דבריו של מר שוקן בכנס בלונדון בסוף חודש אוקטובר 2024 (נספח 6 להלן), הגיש בשנית שר התקשורת את הצעת ההחלטה האמורה (נספח 7 להלן), לפיה הממשלה לרבות כל תאגיד ממשלתי

או גוף המתקצב על ידה, לא יתקשרו עוד עם העותרת, לא יחדשו התקשרויות קיימות עימה, ואף יפסיקו התקשרויות קיימות "ככל שהדבר מתאפשר חוזית". עוד הוצע כי לשכת הפרסום הממשלתית תורה לעיתון "הארץ" להפסיק מיידית כל פרסום, לרבות פרסום סטוטורי, ולא תחדש כל פרסום נוסף בו בעתיד.

שר התקשורת דאג להדגיש בהצעת ההחלטה, כי הטלת החרם כאמור, לא תחול רק ביחס לעיתון "הארץ" עצמו, אלא גם ביחס לכל "תאגיד הקשור אליו". מדובר בנוסח זהה להצעת ההחלטה כנגד העותרת מנובמבר 2023.

15. הפעם, מנכ"לי משרדי ממשלה מיהרו לשגר הודעות לעותרת על עצירת פרסומים ושיתופי פעולה עימה, וכן על ביטול גורף למנויים של עובדי משרדי הממשלה לעיתוני ואתרי העותרת. בהנחיות משרדי הממשלה הוצג מר שוקן, באופן שקרי, כמי ש"קרא לאלו אשר רצחו, אנסו וטבחוי" ב-7 באוקטובר, "לוחמי חופשי".

האמת לעומת זאת, שונה, אך דומה כי היה נוח לגורמים מסוימים להציג את דברי שוקן באופן חסר, כדי ליצור, במכוון, תמונה מסולפת ומטעה של דבריו, כהויתם.

16. כך למשל, אמירתו של מר שוקן, באותו נאום ממש, בדבר הצורך ב"מיגור הטרור" (eliminating "the Palestinian and Jewish terror"), נשמטה "באורח פלא" למקטרגיו, כמו גם האמירה בצדקת הרעיון הציוני.

הצגתם החסרה של הדברים באופן מטעה, לא נעשתה בשוגג, ונועדה "להדביק" לשוקן אמירה (שלא נאמרה כלל), כאילו מחבלי הנוחבה השפלים ומי שנטלו חלק במתקפה הרצחנית ב-7 באוקטובר ובמלחמה השוררת מאז, הם "לוחמי חופשי" לגיטימיים מבחינתו (דבר שקרי לחלוטין), ובכך לייצר בכוח מעין הצדקה מיומרת לקמפיין החרם, על ידי הצגת שוקן ועיתון "הארץ" כאויבי האומה החפצים ברעתה.

17. מחוללי החרם ובראשם שר התקשורת, התעלמו לחלוטין גם ממאמר המערכת של "הארץ" תחת הכותרת "טרור איננו מלחמת חופשי" (נספח 19 להלן), שהבהיר, את אשר כתב שוקן בעצמו במאמר שפרסם זמן רב לפני כן, כי "על התקפת חמאס ב-7 באוקטובר אפשר וצריך לומר את הדברים הכי קשים, וצריך לגבות מן האנשים שתיכננו והשתתפו בה את המחירים הכי גבוהים".

18. בין ההנמקות שצוינו להטלת החרם במכתבו של מנכ"ל משרד הפנים, למשל, נזכרה אמירתו של שוקן בדבר חששו מ"נכבה שניה" בעקבות המלחמה בעזה. בהקשר זה יוזכר ששר החקלאות וחבר הקבינט המדיני-ביטחוני, ח"כ אבי דיכטר, הצהיר בריש גלי כי מתבצעת בשטחי הרצועה "נכבת עזה", וכי השרה לשוויון חברתי וקידום מעמד האישה, ח"כ מאי גולן, קראה בפומבי לביצוע "נכבה" ברצועת עזה.

היעלה על הדעת כי ממשלת ישראל, שחלק מחבריה קוראים באופן מוצהר לביצוע "נכבה" בעזה, תיזום ותוביל חרם כלכלי כנגד עיתון שאחד מבעלי מניותיו העז להתריע מפני אותה "נכבה"!

19. התנהלות זו אשר נועדה לאותת לציבור כי מי שיעז לאמץ דעות המנוגדות לאגידות שמקדמת הממשלה, יתויג על ידי השלטון כ"אויב האומה" ועלול לשלם על כך מחיר יקר, לרבות שותפיו העסקיים, יוצרת הרתעה ו"אפקט מצנן" כלפי גופי תקשורת בישראל.

20. מכל מקום, שר התקשורת הוסיף לדחוף ולקדם ביתר שאת את החרם המיוחל מבחינתו כנגד

העותרת. ביום 23.11.2024 הגיש שר התקשורת הצעת החלטה (נספח 21 להלן) ובה חזר על ההאשמות שתוארו לעיל כנגד שוקן, והוסיף, כי **"לעמדת הממשלה, פורסמו מאמרי מערכת בעיתון 'הארץ' במהלך המלחמה שפגעו בלגיטימציה של מדינת ישראל בעולם ובזכותה להגנה עצמית"**.
21. ביום 24.11.24 התקיימה ישיבת ממשלה, ובהודעה בעניינה מטעם מזכיר הממשלה (נספח 23 להלן), צוין כי:

"ה. הממשלה הצהירה על כוונתה לנתק כל קשר פרסומי עם עיתון 'הארץ'."

הצהרה זו לא כללה כל נימוק או הסבר מינימלי, באשר לשיקולים שעמדו מאחוריה. למותר להסביר כי הצהרת הממשלה על החרמת גוף תקשורת שכל חטאו הוא בפרסום כתבות או מאמרים שאינם ערבים לחיכו של השלטון, פוגעת באופן ישיר וממשי בליבת חופש הביטוי וחופש העיתונות.

הניסיון "לחנך" את גופי התקשורת באמצעות עצירת תקציבי פרסום של לשכת הפרסום הממשלתית ומשרדי ממשלה, הוא פסול, ומנוגד באופן קוטבי לערכי היסוד של משטר דמוקרטי.

22. לא זו אף זו, שר התקשורת פרסם בחשבונו באתר X, ביום 24.11.24, כי: **"הממשלה אישרה היום פה אחד את הצעתי להפסיק את ההתקשרות עם עיתון 'הארץ' בכל דרך שהיא ולא לפרסם בו פרסומים כלשהם"** (נספח 22 להלן).

אלא מאי, הממשלה לא אישרה הצעה, אלא **הצהירה על כוונה בלבד**.

יתרה מזו, עיון בהודעת מזכיר הממשלה מלמד כי לא התקבלה החלטה "להפסיק את ההתקשרות עם עיתון 'הארץ'", אלא רק להפסיק את הפרסומים בעיתון. כלומר, **לא ניתנה החלטת ממשלה לבטל התקשרויות של מנויים**, פרי זכייתה של העותרת במכרז לאספקת עיתונות מודפסת ומקוונת עבור משרדי הממשלה ויחידות הסמך.

23. יוצא אם כן, כי הנחיות משרדי ממשלה להפסיק התקשרויות עם העותרת /או פרסומים בעיתון "הארץ", לא רק שניתנו בחוסר סמכות, או לכל הפחות תוך שימוש לרעה בסמכות, אלא שאין הן מבטאות נכונה את "ההצהרה" על "כוונה" בלבד, וודאי רומסות ברגל גסה התחייבויות חוזיות מפורשות.

24. ההנחיות החריגות לא הובאו כלל לבחינת היועצת המשפטית לממשלה, כאמור בדרישה המפורשת שפורטה במכתב לשר התקשורת, מאת המשנים ליועמ"שית מחודש דצמבר 2023.

הנה כי כן, **החלטת משרדי הממשלה התקבלה בניגוד לדין, ובאופן שאינו עולה בקנה אחד עם חובתה של הרשות המינהלית לפעול באופן סביר ושוויוני, תוך התחשבות בעקרונות יסוד חוקתיים ותוך מתן זכות טיעון לעותרת, היא הנפגעת המרכזית בענייננו**.

חרף זאת, הנחיות משרדי הממשלה כמתואר לעיל, מיושמות הלכה למעשה, ברוח הצעת ההחלטה של שר התקשורת, אף שלא ניתנה החלטה **אופרטיבית של ממשלת ישראל בענין**, אשר נבחנה על ידי הגורמים המקצועיים, נומקה ובוססה כדין.

דומה כי שר התקשורת ביטא את גישתו באופן הקולע ביותר, כשאמר בוועדת השרים לחקיקה (כפי שנשמע בהקלטה שפורסמה בתקשורת):

"אנחנו נבחרי ציבור, אנחנו גם יכולים לשנות את המשטר אם נרצה" (נספח 24 להלן).

25. העותרת תטען כי עיתונות שנועדה לרצות את השלטון תחטא ליעודה המקורי להבטיח לציבור שקיפות, ריבוי דעות ודיון ביקורתי. הפעלת סנקציות על ידי השלטון כנגד גופי עיתונות, שלא בכדי מכונים "כלבי השמירה של הדמוקרטיה"², תגביל את הפלורליזם ותחליש דרמטית את אופייה הדמוקרטי של המדינה.

26. נוכח המתואר לעיל, מתכבדת העותרת להגיש עתירה זו ולהורות על בטלות ההחלטות מושא העתירה בדבר הפסקת פרסומים והתקשוריות מנויים עם העותרת ועיתון "הארץ", אשר אינן עומדות במבחני פסקת ההגבלה לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ולחוק יסוד: חופש העיסוק, ואינן עולות בקנה אחד עם עקרונות היסוד של משטר דמוקרטי.

ג. סקירת העובדות

27. בחודש נובמבר 2023 הניח שר התקשורת על שולחן הממשלה, "הצעת מחליטים", בה קרא "להפסקת מימון של עיתון הארץ, כולל הפסקת הפרסום ודמי המנוי של כלל המשתמשים בשירות המדינה, כולל צה"ל, משטרה, שב"ס, משרדי ממשלה וכל חברה ממשלתית". זאת בנימוק כי מתבצעת "הפצה באופן עקבי של 'תעמולה תבוסתנית ושקרית, וחתירה נגד מדינת ישראל בשעת המלחמה' בעיתון הארץ" (ראו הפרסום באתר X בסעיף 10 לעיל).

28. נוסח הצעת המחליטים צורף למכתב ששיגר שר התקשורת אל מזכיר הממשלה, ואשר צוין בו כי מצורף אליו גם "נספח דוגמאות לתעמולה תבוסתנית או המרדה בעיתון 'הארץ' מתחילת המלחמה". נספח זה לא הגיע לידי העותרת, אולם פרסום של שר התקשורת באתר X מיום 23.11.2023, הכולל צילומי מסך שונים שברובם נראות כותרות מאמרים שפורסמו ב"הארץ", חושף ככל הנראה את עיקר טענותיו של שר התקשורת בהקשר זה.

מכתבו של שר התקשורת למזכיר הממשלה עם "הצעת מחליטים" מנובמבר 2023 ופרסום של השר באתר X בענין זה, מצ"ב כנספח 1.

29. מכל מקום, בין הפרסומים ששר התקשורת ביקש להציג כ"תעמולה תבוסתנית והמרדה", היה מאמר דעה של עקיבא אלדר תחת הכותרת "איך חמאס ינצח", שבו ביקש האחרון להתריע מפני חזרה על האסטרטגיה הכושלת, לדעתו, שהובילה הממשלה הנוכחית לחיזוק חמאס ומימונו, על חשבון החלשת הרשות הפלסטינית. מדיניות שכזו, לדעת המתבר, עלולה להביא לניצחון חמאס. הניסיון של שר התקשורת להציג מאמר כזה כמעשה פלילי של המרדה או תעמולה תבוסתנית, ממחיש היטב עד כמה מסוכן המהלך שטווה שר התקשורת, הן בחרם על העותרת והן בניסיון לסתום פיות של כל מי שמעז לבקר את מדיניות הממשלה ותפיסת עולמם של חבריה.

כך גם ביחס לדוגמאות נוספות שהציג שר התקשורת, ובכלל זה מאמר מערכת תחת הכותרת "ידע, התעלם, אחראי", אשר ייחס לראש הממשלה נתניהו אחריות לאסון ה-7 באוקטובר, במיוחד לאור התראות מקדימות שקיבל מראש חטיבת המחקר באגף המודיעין על הגברת הסיכוי להסלמה נוכח המשבר הפנימי בישראל, ובו צוין כי בתום המלחמה יצטרך לעמוד בפני ועדת חקירה ממלכתית ולנמק את מתדליו, כך לשון המאמר. למותר להסביר כי סיווגו של מאמר כזה כ"המרדה" או "תעמולה תבוסתנית" המהווה עבירה פלילית, מנוגד לערכי יסוד של משטר דמוקרטי.

² ע"א 751/10 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין-אורבך, (סח) 201369, סעיף 119.

מאמרו של עקיבא אלדר ומאמר המערכת ב"הארץ" מנובמבר 2023 מצ"ב כנספת 2.

30. עוד הופיע בין הפרסומים עליהם הסתמך שר התקשורת, גם תיעוד של פרסום ברשתות החברתיות של אדם בשם ג'קסון הינקל, תעמולן אמריקאי אנטישמי אשר ידוע בפרסומיו השקריים. יש מידה רבה של אירוניה בעובדה כי שר התקשורת נסמך על פרסום של שונא ישראל מוצהר וחסר עכבות, כדי לייחס לעותרת "תעמולה תבוטנתנית". יצוין כי העותרת שיגרה מכתב התראה באמצעות בא-כוחה למר הינקל בחודש נובמבר 2023, בעקבות מספר פרסומים שהפיץ במרשתת כשהוא מייחס באופן כוזב ומטעה דיווחים שונים ל"הארץ" על המלחמה.

מכתב ב"כ העותרת לג'קסון הינקל, מצ"ב כנספת 3.

31. כאמור במקביל ניסה שר התקשורת לקדם גם טיוטת "תקנות שעת חירום (מניעת תעמולה תבוטנתנית והמרדה)", התשפ"ד-2023, "שיסמיכו אותו להפסיק שיזור של גופי תקשורת, אשר לדעתו יפרסמו ידיעות שיש בהן כדי לערער את רות חיילי ישראל ותושביה בעמידתם בפני האויב", או "לשמש כבסיס לתעמולה או דוברות של האויב", ואף להורות למשרת ישראל לעצור אדם בשל "תעמולה תבוטנתנית" כאמור, "לאחר התייעצות עם השר לבטחון לאומי".

טיוטת תקנות שעת חירום (מניעת תעמולה תבוטנתנית והמרדה), מצ"ב כנספת 4.

יוער כי ככל הנראה שר התקשורת העביר בהמשך נוסח נוסף לטיוטת התקנות הנ"ל, שאין ברשות העותרת.

32. סמוך לאחר מכן, ביום 6.12.2023, שיגרו המשנים ליועצת המשפטית לממשלה, עורכי הדין אביטל סומפולינסקי ומאיר לוין, התייחסות בכתב לשר התקשורת ביחס להצעות בענין עיתון "הארץ" ותקנות "תעמולה תבוטנתנית". במכתבם צויין כי "משמעותן של הצעות מהסוג הזה היא שינוי מהותי של התפיסה הנוהגת של חופש העיתונות וחופש הביטוי על ידי מיסוד היתר לדרג הפוליטי להשפיע על תכני תקשורת ולפגוע בחופש הביטוי ובעקרונות יסוד של חברה דמוקרטית". עוד הובהר במכתבם, כי לאור חריגותן של ההצעות ששר התקשורת ביקש לקדם, "ההשלכות המשטריות הנובעות מעצם קידומן", והעובדה כי אינן מצויות בתחומי אחריותו של משרד התקשורת, עליהן להיות מועברות תחילה לעיונו של ראש הממשלה, וככל שזה יחליט לקדמן, יש צורך לקבל גם את עמדת משרדי ראש הממשלה, המשפטים והאוצר.

העתק ממכתב המשנה הכלכלי ליועמ"שית עו"ד מאיר לוין והמשנה למשפט ציבורי-חוקתי עו"ד אביטל סומפולינסקי מיום 6.12.23 מצ"ב כנספת 5.

33. ביום 30.10.24 נאם מר עמוס שוקן, מו"ל "הארץ", בכנס של עיתון "הארץ" שהתקיים בלונדון, שבו הביע את עמדתו (הידועה מזה שנים), לפיה על ממשלת ישראל לפעול לחקמת מדינה פלסטינית לצידה, מתוך תפיסתו כי הדבר יתרום לביטחונה של מדינת ישראל, ובהמשך יגדיל את הסיכוי להביא לצמיחה ושגשוג באזור עבור שני העמים.

34. מר שוקן מנה בנאומו את היתרונות העיקריים, לשיטתו, בהקמת מדינה פלסטינית, ובכלל זה, מיגור הטרור הפלסטיני והטרור היהודי ("eliminating the Palestinian and Jewish terror"), הידוק התיאום הבטחוני עם הרשות הפלסטינית, ושיתוף פעולה בחינוך ובכלכלה באופן שעשוי להביא לצמיחה ושגשוג לשני העמים. הצהרת כוונות כנה בענין, סבר שוקן, יש בכוחה להביא לסיום המלחמה בעזה ולשחרור החטופים.

הקלטת הנאום בצירוף תמליל לנוחיותו של בית המשפט הנכבד מצ"ב כנספח 6.

35. מר שוקן מתח ביקורת מצידו על התנגדותה של ממשלת ישראל להקמת מדינה פלסטינית, ועל מדיניות האצת קצב בניית התנחלויות. שוקן גרס כי הממשלה אדישה למחירים המשולמים בגין ההגנה על מפעל ההתנחלויות, כמו גם ביחס להשלטת שלטון "אפרטהייד" על האוכלוסייה הפלסטינית, כשבאותו הזמן, כך לדבריו, היא מתייגת כטרוריסטים את כלל הפלסטינים שנאבקים למען מדינה עצמאית לצד מדינת ישראל, לרבות אלו שלא עוסקים בטרור. לכן, הניסיון להציג את דבריו כתמיכה במתקפת הטרור ב-7 באוקטובר, הוא מקומם וחוטא לאמת.

36. בהמשך נאומו הביע מר שוקן את דעתו, כי על מנת להבטיח את הישרדותה ובטחונה של מדינת ישראל, ולקדם נורמליזציה באזור באמצעות הקמת מדינה פלסטינית, יש להטיל סנקציות על בכירים בממשלה המתנגדים לכך, כגון ראש הממשלה, שר האוצר בצלאל סמוטריץ, והשר לבטחון לאומי איתמר בן גביר. שוקן סיים את דבריו בתקווה כי מדינת ישראל תחזור לדרכה ולערכיה המקוריים של הציונות, כפי שהוא תופס אותם.

37. ביום 31.10.24, בסמוך לפרסומים שונים (חלקיים ומגמתיים) בתקשורת ביחס לדבריו של מר שוקן בנאומו, הוציא שר התקשורת, שלמה קרעי, מסמך "הצעת החלטה" לממשלה, שמהותו הינה הטלת חרם גורף על העותרת, לרבות כל תאגיד הקשור אליה. בהצעת ההחלטה נכתב:

"מחליטים:

א. הממשלה לא תתקשר בהתקשרויות חדשות, לרבות מנויים אישיים של עובדי מדינה, ולא תחדש התקשרויות קיימות עם עיתון הארץ;

ב. הממשלה תפסיק התקשרויות קיימות עם עיתון הארץ, לרבות מנויים אישיים של עובדי מדינה, ככל שהדבר מתאפשר מבחינה חוזית;

ג. לשכת הפרסום הממשלתית תורה לעיתון הארץ להפסיד מיידית כל פרסום, לרבות פרסום סטטוטורי, אף אם שולמה תמורתו, ותפעל להזדכות על התמורה; ולא תחדש כל פרסום בו.

ד. החשב הכללי יפסיק מיידית כל תשלום של כל גוף הכפוף לפיקוחו, לעיתון הארץ, וזאת עד לבדיקה כי התשלום מבוצע כנגד שירותים שניתנו קודם החלטת הממשלה; תשלום כנגד שירותים שלא ניתנו קודם להחלטת הממשלה - לא יאושר.

ה. הממשלה קובעת כי היא, משרדיה, עובדיה וכל גוף, מוסד, חברה או תאגיד ממשלתיים, או גופים מתוקצבים על ידה, לא יתקשרו בשום דרך, לרבות פרסום בעיתון ובאתר והתקשרות על ידי מנויים של קבוצה או פרטיים, ל"הארץ".

ו. בהחלטה זו – "עיתון הארץ" – לרבות כל תאגיד הקשור אליו".

העתק מהצעת ההחלטה מיום 31.10.24 מצ"ב כנספח 7.

38. כבר באותו היום, 31.10.24 - ללא בדיקה וביורר עם העותרת, ביחס לדבריו של מר שוקן בנאומו - מיהרו מנכ"לי משרדי הממשלה להנחות את משרדיהם לעצור ולבטל מיד כל שיתוף פעולה עם עיתון "הארץ" ואו עם קבוצת "הארץ". כל זאת באופן פסול ובלתי חוקי, תוך שלילת זכות הטיעון והשימוע הנתונה לעותרת.

מנכ"ל **משרד הפנים**, רונן פרץ, הורה על עצירת כלל הפרסומים ושיתופי הפעולה עם עיתון "הארץ" (במישרין ובאמצעות לשכת הפרסום הממשלתית), ככל שקיימים, עד להודעה אחרת.

זו לשון המכתב של מנכ"ל משרד הפנים:

במסגרת כנס שהתקיים בלונדון, נשא מו"ל עיתון "הארץ", מר עמוס שוקן, דברים חמורים באנגלית, שבהם כינה מחבלים פלשתינים "לוחמי חירות". בנוסף, הוא קרא להטיל סנקציות על מדינת ישראל וראשיה וטען כי זה "למבצע נכבה שנייה" ומשליט שלטון אפרטהייד ביהודה, שומרון ועזה.

דברים אלו מעוררים שאט נפש ומעידים על התנתקות חמורה מערכי יסוד, במיוחד בזמן שמדינת ישראל מנהלת מלחמה שאין צודקת ממנה, שהחלה בעקבות מתקפת הטרור הרצחנית של ארגון החמאס בתאריך 7 באוקטובר.

נוכח חומרת הדברים, ועד להודעה אחרת, אני מורה על עצירת כלל הפרסומים ושיתופי הפעולה עם עיתון "הארץ" (במישרין ובאמצעות לשכת הפרסום הממשלתית), ככל שקיימים.

אין ביכולתנו ובכוונתנו לשתוק אל מול פגיעה בחיילי צה"ל ובמאמצי המדינה להגן על אזרחיה.

העתק ממכתב מנכ"ל משרד הפנים, רונן פרץ, מיום 31.10.24 מצ"ב **כנספח 8**.

39. במקביל שוגרו לעותרת מכתבים דומים ממשרדי ממשלה נוספים, רובם על ידי המנכ"לים בעצמם.

מנכ"ל **משרד החוץ**, יעקב (קובי) בליטשטיין, הורה לחדול על המשך שיתוף הפעולה עם קבוצת "הארץ", בארץ ובעולם באופן מיידי.

מנכ"ל **משרד האוצר**, שלומי הייזלר, הורה על עצירת כלל הפרסומים וההתקשרויות של המשרד עם קבוצת "הארץ" (במישרין ובאמצעות לפ"מ), ככל שקיימים, עד להודעה אחרת.

מנכ"ל **משרד התפוצות והמאבק באנטישמיות**, אבי כהן סקלי, הורה כי המשרד ורשות הבדואים יעצרו התקשרויות קיימות ולא יבצעו שום התקשרות או שיתוף פעולה ולא יפרסמו שום פרסום.

מנכ"ל **משרד החינוך**, מאיר שמעוני, הנחה להפסיק לאלתר כל התקשרות, פרסום או שיתוף פעולה של המשרד עם עיתון "הארץ" בכל המישורים.

מנכ"ל **משרד המשפטים**, איתמר דוננפלד, ביקש לפעול לסיום ההתקשרות עם עיתון "הארץ".

העתק ממכתב מנכ"ל משרד החוץ יעקב (קובי) בליטשטיין מיום 31.10.24 מצ"ב **כנספח 9**.

העתק ממכתב מנכ"ל משרד האוצר, שלומי הייזלר, מיום 31.10.24 מצ"ב **כנספח 10**.

העתק ממכתב מנכ"ל משרד התפוצות, אבי כהן סקלי, מיום 31.10.24 מצ"ב **כנספח 11**.

העתק ממכתב מנכ"ל משרד החינוך, מאיר שמעוני, מיום 31.10.24 מצ"ב **כנספח 12**.

העתק ממכתב מנכ"ל משרד המשפטים, איתמר דוננפלד, מיום 31.10.24 מצ"ב **כנספח 13**.

העתק ממכתב מנכ"ל משרד העבודה, ישראל אוזן, מיום 31.10.24 מצ"ב **כנספח 14**.

40. מבדיקת העותרת, הזמנות הפרסומים בעיתון "הארץ" גם ממשרד הביטחון, קטנו פלאים לאחר יום 30.10.24, וניסיונות העותרת לקבל תשובה רשמית בכתב ממשרד הביטחון, לפשר הירידה הדרסטית, עלו בתוהו.

העתק מהתכתובות בדוא"ל מחדש נובמבר 2024 עם משרד הביטחון מצ"ב **כנספח 15**.

41. ביום 3.11.2024 נשלחו גם הודעות דוא"ל מאת גורמים במשרד המדע והטכנולוגיה, במשרד התרבות והספורט, וכן מהמשרד לביטחון לאומי, בהן נמסר על ביטול מנויים.

העתקי הודעות משרדי המדע, הספורט והביטחון הלאומי, מיום 3.11.24 מצ"ב **כנספח 16**.

42. "ההנמקות" שהובאו בהנחיות משרדי הממשלה להכרזה על חרם כלפי העותרת ועיתון "הארץ", היו, בתמצית, כדלקמן:

טענה ראשונה – הצגתו של שוקן כתומך במבצעי טבח 7 באוקטובר

42.1. מר שוקן הוצג בהנחיות מנכ"לי משרדי הממשלה, **באופן כוזב**, כמי שתמך, כביכול, במחבלים, אשר מבצעים פעולות טרור בכלל, וכמי שתמך, כביכול, במחבלי החמאס, שביצעו את הטבח של ה-7 באוקטובר, בפרט.

42.2. האמת שונה בתכלית. מר שוקן לא הצדיק ולא תמך בנאומו בפעולת טרור כלשהי, ומקל וחומר שלא הצדיק ולא תמך במחבלי החמאס הנתעבים, שביצעו את טבח ה-7 באוקטובר. כפי שצוין בסעיף 17 לעיל, עמדתו של שוקן כי יש למצות את הדין עם מבצעי הטבח ומתכנניו כבר פורסמה על דפי "הארץ" זמן רב לפני דבריו בלונדון, ויש להניח שהייתה ידועה גם לשר התקשורת, אשר משתמע מיוזמות התקיקה שקידם כנגד העיתון, כי עוקב באדיקות אחר מאמרים המתפרסמים בו, ודאי של שוקן בעצמו.

העתק ממאמר שפרסם מר שוקן ב"הארץ" ביום 23.1.24 מצ"ב **כנספח 17**

42.3. כפי שהוסבר גם בסעיפים 34-36 לעיל, הניסיון להציג את שוקן והעותרת, כמי שפוגעים בחיילי צה"ל ו/או כמי שמבקשים לפגוע בביטחון אזרחי המדינה, בשעת מלחמה, כפי שנעשה גם באמצעות הנחיות משרדי הממשלה, לא רק שאינו הוגן ומהווה דיבה חמורה, אלא שחמור מכך - נועד הוא להלך אימים על הציבור ולהרתיע מראש אנשים מלהביע דעה המנוגדת לעמדת הממשלה ולבקר אותה.

טענה שניה – שוקן הוצג כמי שקרא להטלת סנקציות כנגד מדינת ישראל

42.4. מר שוקן הוצג באופן כוזב כמי שקרא, כביכול, להטלת סנקציות על מדינת ישראל, בעוד שהאמת שונה לחלוטין. שוקן קרא בנאומו להטיל סנקציות על גורמים ספציפיים בממשלה שמקדמים מדיניות, שלדעתו היא הרסנית לביטחון מדינת ישראל, ואף נקב בשמותיהם של שר האוצר בצלאל סמוטריץ' והשר לביטחון לאומי איתמר בן גביר, לצד ראש הממשלה.

טענה שלישית – שוקן ניסה לפגוע בחיילי צה"ל ובמאמצי המדינה להגן על אזרחיה בשעת מלחמה

42.5. מדובר בטענה שקרית ומקוממת מאין כמותה, שמחישת עד כמה בוטה חוסר תום הלב במהלך החרם וההסתה כנגד העותרת ועיתון "הארץ". שוקן הדגיש בנאומו את דאגתו לעתידה ובטחונה של מדינת ישראל, ולמחירים שאזרחיה משלמים בשל מדיניות ממשלה כושלת וחסרת אחריות לדעתו. אין בדבריו דבר או חצי דבר שחלילה פוגע בחיילי צה"ל, או במאמצי המדינה להגן על תושביה בזמן מלחמה או בכלל.

טענה רביעית – שוקן טען כי צה"ל מבצע "נכבה שנייה" ומשליט שלטון אפרטהייד באיו"ש ובעזה

42.6. עמדתו של שוקן בדבר משטר אפרטהייד ביהודה ושומרון אין בה כדי להצדיק הטלת חרם ממשלתי על העותרת, ולו במאום. בעוד שבהנחיות משרדי הממשלה הותקף שוקן על כך שטען כביכול ל"נכבה שנייה" בעזה, הרי שדברים דומים, ואף נחרצים יותר נאמרו בריש גלי על ידי שרים בממשלת ישראל. שר החקלאות וחבר הקבינט המדיני-ביטחוני, **אבי דיכטר**, הצהיר כי מתבצעת ברצועה "נכבת עזה", בעוד שהשרה לשוויון חברתי וקידום מעמד האישה, **מאי גולן**, קראה בפומבי לביצוע "נכבה" ברצועת עזה.

כיצד ניתן להצדיק חרם ממשלתי על אזרחים שמתריעים מפני מעשה או מדיניות, שתברי ממשלה הצהירו בגאון על ביצועם!?

יוצא אם כן, כי לשיטתם של שר התקשורת וממשלת ישראל, מותר לקרוא ל"נכבה שנייה" בעזה, ואולם אסור לאזרח להתריע מפני "נכבה שנייה" בעזה, הרי אז הדבר ייחשב ל"המרדה" או "פגיעה בחיילי צה"ל ובמאמצי המדינה להגן על אזרחיה".

לענין טענת "שלטון האפרטהייד", הרי שהדעה לפיה התנהלות מדינת ישראל בשטחי יהודה ושומרון שנכבשו ב-1967, מהווה שלטון "אפרטהייד", קרי, שלטון שמפלה לטובה את הציבור היהודי על פני הערבי (בתשתיות, דרכי גישה וכיו"ב), הינה דעה פוליטית מוכרת, מזה שנים, של מר שוקן, ואף של גורמים רבים, בארץ ובעולם. מר שוקן חזר על עמדה מוכרת זו בכנס בלונדון, ולא היה בכך כל חדש, וודאי לא פגיעה בביטחון המדינה, בחיילי צה"ל, או במאמצי המדינה להגן על אזרחיה בשעת מלחמה. **אין עניינה של עתירה זו בבירור צדקת דרכה של עמדה פוליטית כזו או אחרת, אלא באיסור על הממשלה זרועותיה להטיל חרם על עיתון או גוף תקשורת, שמי מבעלי מניותיו התבטא באופן ביקורתי כלפיה.**

43. ביום 31.10.2024 שוקן פרסם בחשבונו האישי באתר X את אשר כבר כתב ופרסם בעבר –

"למען הסר ספק החמאס אינם לוחמי חופש. שבעה באוקטובר היה אירוע מזעזע ובמאמר בעיתון כתבתי שצריך להעניש קשה את היוזמים ואת המבצעים."

העתק מן הפרסום באתר X מצ"ב כנספח 18.

44. ביום 4.11.24 פורסם מאמר המערכת של עיתון "הארץ", תחת הכותרת "טרור איננו לוחמת חופש". במאמר נכתב, בין היתר: "**פגיעה מכוונת באזרחים היא לא לגיטימית; אלימות כלפי אזרחים, תוך כדי זריעת אימה בקרבם, כדי לקדם מטרות פוליטיות או אידיאולוגיות היא טרור. כל ארגון הדוגל ברצח של זקנים, נשים וטף הוא ארגון טרור, חבריו הם מחבלים, ובוודאי אינם 'לוחמי חופש'.**"

העתק ממאמר מערכת עיתון "הארץ" מיום 4.11.24 מצ"ב כנספח 19.

45. ואולם, העובדות כהוותן, ובכלל זה הבהרותיו של שוקן ומאמר המערכת, לא הפריעו לשר התקשורת להמשיך ולחתור אל היעד שהוגדר מראש, עוד טרם נאומו של שוקן, והוא הטלת החרם על העותרת ועיתון "הארץ", במטרה להחליש את הביקורת כלפי הממשלה המכהנת.

46. כתוצאה מהתנהלותם של המשיבים כבר נגרמו לעותרת נזקים כספיים, של הפסקת הפרסומים של משרדי הממשלה בעתון "הארץ" /או הפחתתם באופן דרמטי, וכן ביטול מנויים קיימים של משרדי הממשלה השונים, אשר מוערכים באובדן הכנסות של מיליוני שקלים. נודע לעותרת כי לעובדים

במשרדי ממשלה חסומה האפשרות לבקש להירשם לעיתון "הארץ", זאת בניגוד לעיתונים אחרים.
47. ביום 11.11.24 שלח ב"כ העותרת מכתב אל המשנה ליועצת המשפטית לממשלה, ד"ר גיל לימון, אשר כלל פירוט של השתלשלות האירועים והנימוקים המשפטיים שבגינם יש לפסול את החרם שהוטל נגד העותרת. התבקשה במכתב בחינה משפטית בהקדם של הטלת החרם הממשלתי וקביעה כי יש לבטלו.

העתק ממכתב ב"כ העותרת מיום 11.11.24 מצ"ב כנספח 20.

48. ביום 23.11.24 הגיש שר התקשורת, שלמה קרעי, "הצעת החלטה" שבה נכתב:

"מחליטים:

1. **ממשלת ישראל דוגלת בעיתונות חופשית ובחופש ביטוי תקשורתי בכל עת לרבות בתקופה של מלחמה.**

2. **על אף האמור בסעיף 1, הממשלה לא תקבל מצב שבו מוציא לאור של עיתון רשמי במדינת ישראל יקרא להטלת סנקציות נגדה ויתמוך באויבי המדינה בעיצומה של מלחמה, בשעה שגופים בינלאומיים פוגעים בלגיטימיות של מדינת ישראל, בזכותה להגנה עצמית ומטילים בפועל סנקציות נגדה ונגד ראשיה (כולל סנקציות פליליות).**

3. **לעמדת הממשלה, פורסמו מאמרי מערכת בעיתון "הארץ" במהלך המלחמה שפגעו בלגיטימציה של מדינת ישראל בעולם ובזכותה להגנה עצמית. בנוסף, מו"ל עיתון "הארץ", עמוס שוקן, התבטא בוועידת העיתון בלונדון בדרך של תמיכה בטרור וקריאה להטלת סנקציות נגד הממשלה כדלקמן: "מחבלים פלסטינים הם לוחמי חירות ויש להטיל סנקציות על ראש הממשלה והשרים סמוטריץ' ובן גביר"; "לממשלת נתניהו לא אכפת להשליט שלטון אפרטהייד אכזרי על האוכלוסייה הפלסטינית".**

4. **לפיכך, בהמשך להודעות קודמות של מרבית שרי הממשלה, הממשלה מצהירה בזאת על כוונתה לנתק כל קשר פרסומי עם עיתון "הארץ" וקוראת לכל זרועותיה, משרדיה וגופיה וכן לכל תאגיד ממשלתי או גוף המתקצב על ידה, לא להתקשר עם עיתון "הארץ" בכל דרך שהיא ולא לפרסם בו פרסומים כלשהם.**

העתק מהצעת ההחלטה מיום 23.11.24 מצ"ב כנספח 21.

49. כפי שכבר פורט לעיל, הרי שבניגוד למצג המתואר בהצעת ההחלטה, מר שוקן לא קרא להטלת סנקציות נגד המדינה, ולא תמך באויבי המדינה בעיצומה של מלחמה, או בטרור. מר שוקן ממילא הבהיר את התבטאויותיו, למעלה מן הצורך, באופן המשמיט כל בסיס נטען של הצעת ההחלטה.

50. בהצעת ההחלטה דלעיל צוין, כי "לעמדת הממשלה, פורסמו מאמרי מערכת בעיתון "הארץ" במהלך המלחמה שפגעו בלגיטימציה של מדינת ישראל בעולם ובזכותה להגנה עצמית", אך הצעת ההחלטה לא מפרטת, בכמה מאמרי מערכת בדיוק מדובר, באילו תאריכים בדיוק הם התפרסמו, מה בדיוק נכתב בהם ובאיזה הקשר, כך שנבצר מן העותרת להתייחס לטענה זו באופן פרטני (ראו בענין זה ההתייחסות לפרסום של שר התקשורת באתר X בסעיפים 27-30 לעיל).

51. להשלמת התמונה יוער כי שר התקשורת פעל לקדם הצעות חוק נוספות שנועדו להצר את צעדי התקשורת החופשית במדינת ישראל, כך בענין הפרטת התאגיד ותחנת גלי צה"ל, לצד הצעות חוק

פרטיות³, כנראה בניסיון לעקוף את הפרוצדורה המחייבת הצעת חוק ממשלתית לקיים עבודת מטה מסודרת והנחת תשתית עובדתית שמאפשרת בחינה מקצועית ומעמיקה ביחס לכלל ההיבטים הנוגעים לחקיקה.

"שיטה" זו, של ניסיון לעקוף את עבודת המטה והייעוץ המשפטי המתחייבים בשלבי גיבוש של הצעת חוק ממשלתית, באה לידי ביטוי גם במהלך שהוביל שר התקשורת כנגד העותרת, כאשר הצהרותיו על רקע הצעת מחליטים שהגיש, הובילו להנחיות משרדי הממשלה ולהוצאתו אל הפועל של החרם נגד העותרת, וזאת עוד בטרם התקבלה החלטת ממשלה בנושא.

52. ביום 24.11.24 התקיימה ישיבת ממשלה, ובאותו מועד פרסם שר התקשורת שלמה קרעי "ציוץ" באתר X, בזו הלשון:

"מפסיקים לממן את עיתון 'הארץ'! הממשלה אישרה היום פה אחד את הצעתי להפסיק את ההתקשרות עם עיתון 'הארץ' בכל דרך שהיא ולא לפרסם בו פרסומים כלשהם. לא נאפשר מציאות שבה מו"ל של עיתון רשמי במדינת ישראל יקרא להטלת סנקציות נגדה ויתמוך באויבי המדינה בעיצומה של מלחמה ועוד ימומן על ידה. אנחנו דוגלים בעיתונות חופשית ובחופש ביטוי, אבל גם בחופש של הממשלה להחליט שלא לממן הסתה נגד מדינת ישראל".

העתק מן ה"ציוץ" של שר התקשורת מצ"ב **כנספח 22**.

53. מזכיר הממשלה פרסם, בשלב מאוחר יותר, הודעה על החלטת הממשלה מיום 24.11.24, שבה נכתב, בין היתר, כדלקמן:

"ה. הממשלה הצהירה על כוונתה לנתק כל קשר פרסומי עם עיתון 'הארץ'."

כפי שניתן לראות, לכאורה לא מדובר בהחלטה אופרטיבית אלא **דקלרטיבית בלבד**. הצהרה זו לא כללה כל נימוק או הסבר מינימלי באשר לשיקולים שעמדו מאחוריה.

העתק מהודעת מזכיר הממשלה בתום ישיבת הממשלה מיום 24.11.2024 מצ"ב **כנספח 23**.

54. מכל מקום, מהודעת מזכיר הממשלה עולה, כי הציוץ של שר התקשורת מיום 24.11.24, לפיו הממשלה אישרה את ההצעה **להפסיק** את ההתקשרות עם עיתון "הארץ" **בכל דרך שהיא**, היה **שגוי ומטעה**, הן מאחר שלא אושרה הצעה להפסקת התקשרות אלא הצהרה על **כוונה** בלבד, והן מאחר שהצהרת הכוונות נגעה לניתוק **קשר פרסומי** ולא להפסקת **המנויים** לעיתון "הארץ".

55. על פי פרסומים בתקשורת, שר התקשורת הביע את דעתו, בוועדת השרים לענייני חקיקה, ביום 24.11.24, בהקשר ליוזמות החקיקה שהוא מוביל, והבהיר את תפיסתו בעניין: **"אנחנו נבחרו ציבור ויכולים לשנות גם את המשטר אם נרצה"**.

העתק מפרסום באתר "דה מרקר" מיום 24.11.2024, מצ"ב **כנספח 24**.

56. על פי הידוע לעותרת, ביום 26.11.2024 האגודה לזכויות האזרח בישראל שיגרה מכתב למשנה ליועצת המשפטית לממשלה, ד"ר גיל לימון, המבקש להנחות את כל משרדי הממשלה כי אין תוחלת

³ ר' הצעת חוק הפרטת תאגיד השידור הציבורי הישראלי, התשפ"ג-2022; הצעת חוק הפרטת גלי צה"ל, התשפ"ה-2024; הצעת חוק השידור הציבורי הישראלי (תיקון-תקציב תאגיד השידור הישראלי), תשפ"ד-2024; הצעת חוק השידור הציבורי הישראלי (תיקון - דיווח שנתי לוועדת הכלכלה של הכנסת), התשפ"ג-2023; הצעת חוק חובת הצגה של נתוני צפייה לצופה, התשפ"ד-2024; הצעת חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו (תיקון-הרחבת המגוון בשידורי הרדיו), התשפ"ד-2024; הצעת חוק מניעת גוף שידורים זר (הוראת קבע).

אופרטיבית לדיון הממשלה בהפסקת פרסומים ממשלתיים בעתון "הארץ", בין היתר כי "השיקול של הקו המערכתי של העיתון אינו שיקול רלוונטי להחלטות בעניין פרסומים ממשלתיים", וכי התנהלות הממשלה עומדת בסתירה לעקרונות היסוד של השיטה הדמוקרטית, מהווה הפליה אסורה ופוגעת בזכות החוקתית לשוויון, ובחופש הביטוי והעיתונות.

העתק ממכתב האגודה לזכויות האזרח מיום 26.11.24 מצ"ב כנספה 25.

57. ביום 9.12.2024 העביר ב"כ העותרת אל המשנה ליועצת המשפטית לממשלה, ד"ר גיל לימון, וזאת לבקשת האחרון, העתקים מהנחיות משרדי הממשלה, בדבר ביטול מנויים והפסקת כל שיתוף פעולה עם עיתון "הארץ". במסגרת פניה זו הובהר כי הרושם המתקבע בדעת הקהל הוא שממשלת ישראל עומדת מאחורי הנחיות משרדי הממשלה, והדבר גורם גם לחלק ממשרדי הפרסום להימנע מלהמשיך ולפרסם בעיתון "הארץ". עוד צוין כי נוכח האמור לעיל, קיימת דחיפות רבה להעמיד דברים על מכונם בכל הנוגע לאי חוקיות/תקינות החלטת הממשלה והנחיות מנכ"לי משרדי הממשלה.

העתק מפניית ב"כ העותרת למשנה ליועצת המשפטית לממשלה, מיום 9.12.24 מצ"ב כנספה 26.

58. ביום 18.12.2024 הוגשה על ידי ארגון העיתונאים והעיתונאיות בישראל עתירה לבית המשפט העליון (בג"ץ 48751-12-24), כנגד שר התקשורת, ממשלת ישראל ואח". העותרת נמנית כמשיבה מס' 5 (פורמלית) בעתירה זו. בעתירה נטען כי הטלת החרם הממשלתי על "הארץ" הינו בניגוד לעקרונות יסוד של השיטה, בדרך של פגיעה בחופש העיתונות ותוך יצירת "אפקט מצנן" על יתר כלי התקשורת והציבור.

59. ב"כ העותרת הוסיפו להמתין לקבלת עמדת המשנה ליועצת המשפטית לממשלה, כמוסכם, וביום 25.12.2024 נמסר להם מכתב תשובה מאת עו"ד ענת אסיף גיל, ראש אשכול ממשלה ומימון במחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים (משפט ציבורי-מנהל), כי בחינת הסוגיות המתעוררות תיעשה במאוחד במסגרת תגובת היועצת המשפטית לממשלה לעתירה של ארגון העיתונאים במסגרת בג"ץ 48751-12-24.

העתק ממכתב התשובה של עו"ד אסיף גיל מיום 25.12.2024 מצ"ב כנספה 27.

60. העותרת מיצתה, איפוא, את ההליכים כלפי המשיבים, ועל פני הדברים, אין כל אפשרות לשנות את ההחלטות שנתקבלו שלא באמצעות הגשת העתירה.

61. בנסיבות אלו, לנוכח הנזקים הקשים שכבר נגרמו, נגרמים ועתידיים להיגרם לעותרת, כתוצאה מהתנהלות המשיבים, נאלצת העותרת, בלית ברירה, להגיש לבית המשפט הנכבד את העתירה דנן.

62. למען שלמות התמונה יוער כי המהלך הפוגעני שקידם שר התקשורת כנגד העותרת ועיתון "הארץ", הוא חלק ממכלול של מהלכים שמקודמים על ידי גורמים בממשלה כדי להצר את צעדיה של התקשורת החופשית בישראל. כך למשל בעניין הניסיון להפריט את תאגיד השידור הציבורי. כך נכתב על ידי המשנים ליועצת המשפטית לממשלה, אל שר המשפטים, לגבי הצעת החוק הני"ל:

"...ההצעה הנוכחית מצטרפת לשורת מהלכים המקודמים בעת הזו המאיימים על עצמאותו של התאגיד ועל יכולתו למלא את תפקידיו הציבוריים. בנסיבות אלו עולה חשש כבד, כי ביסוד ההצעה עומד גם הרצון להפסיק את שידורי התאגיד בשל תכנים המשודרים בו. עוד יש לזכור כי גם אם המהלכים השונים לא יבשילו לבסוף, בכל אחד מהם בפני עצמו, וודאי בהצטברותם, יש משום

אפקט מצנן משמעותי וחמור כלפי התאגיד וכלפי גופי התקשורת האחרים בישראל.

המסר העולה מן הדברים ברור וחמור- ביקורת על השלטון או שידור תכנים שאינם מיטיבים עם השלטון עלולה להוביל לצעדים נגד גופי התקשורת ולהגבלתם...".

העתק ממכתב המשנה הכלכלי ליועמ"שית עו"ד מאיר לויך והמשנה למשפט ציבורי-חוקתי עו"ד אביטל סומפולינסקי מיום 24.11.24 מצ"ב כנספח 28.

ד. הטיעון המשפטי

ד(1) כללי

63. העותרת תטען, כי החלטת הממשלה והנחיות משרדי הממשלה ניתנו שלא כדין, ונפלו בהן פגמים מהותיים רבים, המצדיקים את בטלותן.

64. העותרת תטען, כי יש להורות על בטלות החלטת הממשלה, הגם שעל פי לשונה אינה אופרטיבית והינה בגדר הצהרת כוונות בלבד, מאחר שהינה החלטה פסולה ובלתי חוקית, ודינה בטלות.

65. העותרת תטען, בכל הנוגע ליתר המשיבים, כי הנחיות משרדי הממשלה להפסיק את הפרסומים אצל העותרת ו/או להפסיק את המנויים של העותרת, אף הן החלטות פסולות ובלתי חוקיות, אשר דינן בטלות.

ד(2) ההחלטות נגועות באי-סבירות קיצונית ולא הושתתו על עובדות שנבחנו מראש

66. העותרת תטען, כי ההחלטות מושא העתירה נגועות, על פניהן, בחוסר סבירות קיצוני, ודינן בטלות. זאת בהיותן החלטות גורפות מאין כמותן, המורות על עצירת כל פרסום וכל מנוי, כאשר חלק מן המשיבים אף הורו על ניתוק מוחלט של כל קשר, לא רק עם עיתון "הארץ", אלא גם עם כלל קבוצת "הארץ".

67. העותרת תטען, כי החלטות המשיבים מושא העתירה, התקבלו, על פניהן, ללא בדיקה נאותה של העובדות המלאות, כהויותן, מבלי לקיים הליך סדור של בירור מוקדם עם העותרת, ואף מבלי להביא בחשבון את כלל השיקולים הרלוונטיים ומבלי להעניק לכל שיקול את משקלו הראוי, כנדרש על פי הפסיקה⁴.

זאת ועוד. אפילו אם נניח, תיאורטית, שהמשיבים שקלו את כל השיקולים הרלוונטיים (מה שלא עולה מהתנהלותם), ברי, כי השיקולים הרלוונטיים לא באו לידי ביטוי בהחלטותיהם הקיצוניות, וגם מטעם נוסף זה יש לקבוע, כי ההחלטות מושא העתירה בלתי סבירות, באופן קיצוני, ודינן בטלות.

68. למיטב ידיעת העותרת, החלטת הממשלה ניתנה, מבלי שהנושא נכלל, מלכתחילה, בסדר יומה של הממשלה ומבלי שקדמה לה עבודת מטה מקיפה, ואף מבלי שהוצגה חוות דעת משפטית כלשהי של היועצת המשפטית לממשלה, המכשירה מראש (או אף בדיעבד), את התנהלות משרדי הממשלה. למעשה, עמדת היעוץ המשפטי הייתה מנוגדת לחלוטין להצעת החלטה שקידם שר התקשורת. כפי שפורט לעיל, בדצמבר 2023, המשנים ליועצת המשפטית לממשלה, התייחסו בכתב (נספח 5 לעיל)

⁴ בג"צ 935/89 גנור נ' היועמ"ש, פ"ד מד(2) 485, 513-514 (1990).

להצעות בענין עיתון "הארץ" ותקנות "תעמולה תבוסתנית". לעמדתם, מדובר במהלך חריג אשר עצם קידומו הוא בעל השלכות על שינוי שיטת המשטר, המחייב גם את אישורו של ראש הממשלה ומשרדי הממשלה, המשפטים והאוצר. עוד הובהר על ידם כי "משמעותן של הצעות מהסוג הזה היא שינוי מהותי של התפיסה הנוהגת של חופש העיתונות וחופש הביטוי על ידי מיסוד היתר לדרג הפוליטי להשפיע על תכני תקשורת ולפגוע בחופש הביטוי ובעקרונות יסוד של חברה דמוקרטית".

ד(3) ההחלטות נגועות בשיקולים זרים ופסולים

69. העותרת תטען כי ההחלטות מושא העתירה נגועות, על פניהן, במשוא פנים, בשיקולים זרים ופסולים, בלתי עניינים ושרירותיים.

70. מבלי לגרוע מן הטענה כי ההנמקה הנטענת להטלת החרם מבוססת על מצג שגוי ומטעה של דברי שוקן, וכן על אמירה כללית ובלתי מבוססת ביחס ל"מאמרי מערכת" של עיתון "הארץ", הרי שברור גם לאור הצהרות של שר התקשורת כי ההנמקה להטלת החרם נובעת ממניע פוליטי מובהק, ומתוך שאיפה כי לא יהיו במדינת ישראל גורמי תקשורת שיעזו לפרסם דעות המנוגדות באופן קוטבי למדיניות הממשלה. שיקולים מסוג זה הם בלתי ענייניים בעליל. הלכה פסוקה היא כי:

"חלוקת תמיכה כספית היא החלטה מינהלית, ולפיכך היא כפופה לכללי המשפט המינהלי בכללותם. בין היתר, היא צריכה להתקבל על בסיס תשתית עובדתית ראויה, על יסוד שיקולים ענייניים ובאופן שעולה בקנה אחד עם החובה לנהוג בשוויון. כמו כן, הרשות אינה רשאית לבסס את החלטתה על שיקולים זרים או לנהוג בשרירותיות."⁵

71. הצהרותיו הבוטות של שר התקשורת כנגד העותרת, שכללו פרסום לוגו "הארץ" עליו הטביע סימן איקס אדום, השמור לסימון מטרות לחיסול, אינן זקוקות לפרשנות נוספת. כעולה מהצעת ההחלטה, שר התקשורת ביקש לשלול התקשורת כלשהי עם עתון "הארץ", צעד שמשמעותו ביטול מנויים של עובדים במשרדי הממשלה השונים, כך שעובדים אלו לא ייחשפו, חלילה, לשיטתו, למאמרי מערכת בעתון "הארץ", הנוקטים בקו ביקורתי כלפי הממשלה הנוכחית, וכל זאת כצעד "המונחת" מלמעלה על העובדים במשרדי הממשלה, הזקוקים למנוי על עתון "הארץ" לצורך פעילותם.

בפסק הדין בבג"ץ 243/62 אולפני הסרטה לישראל נ' גרין, פ"ד טז 2408, 2416 (1962), נקבע, כי **"שלטון הנוטל לעצמו את הרשות לקבוע מה טוב לאזרח לדעת, סופו הוא קובע כי מה טוב לאזרח לחשוב; ואין סתירה גדולה מזו לדמוקרטיה אמיתית, שאינה מודרכת מלמעלה"**.

72. העותרת תטען, כי התנהלות המשיבים נעשתה בחוסר תום לב ושלא בדרך מקובלת, ואף עומדת בניגוד לכללי הצדק הטבעי ולנורמות החלות על המשיבים. דומה, כי "נשתכח" מן המשיבים, כי הכספים המשמשים לתשלום בגין ביצוע פרסומים בכלי התקשורת, ובגין מנויים לעובדי משרדי ממשלה על עיתונים ואתרי החדשות, לרבות בעיתון ו/או אתרי "הארץ", הינם כספי ציבור, אשר הועברו על מנת שייעשה בהם שימוש שוויוני והמשיבים מחזיקים בהם בנאמנות, לטובת הציבור, על כל המשתמע ונובע מכך.

⁵ בג"ץ 6198/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל ו-391 אח' נ' שר הביטחון (נבו) 25.6.2024.

”בפסיקתנו נקבע, עוד מימים ימימה, כי: ”לא הרי רשות היחיד כהרי רשות הציבור, שזו בתוך שלה היא עושה, ברצותה מעניקה וברצותה מסרבת, ואילו זו כל כולה לא נוצרה כי אם לשרת את הכלל, ומשלה אין לה ולא כלום: כל אשר יש לה מופקד בידה כנאמן” (בג”ץ 142/70 שפירא נ’ הוועד המחוזי של לשכת עורכי-הדין, ירושלים, פ”ד כה(1) 325, 331 (1971). קביעה זו מבטאת את העיקרון הבסיסי לפיו רשות ציבורית, כל רשות ציבורית – לרבות ממשלת ישראל ושריה, היא נאמן ציבור. משכך, עליה להפעיל את הסמכויות שניתנו בידיה או להשתמש בנכסי הציבור עליהם היא מופקדת, אך ורק לטובת הנהנה, דהיינו – הציבור (זמיר, בעמודים 35-36). נאמנות זו היא, הלכה למעשה, ”כל תורת המינהל הציבורי על רגל אחת” (שם, בעמוד 37), והיא גם ההצדקה והמקור להטלת החובות המשפטיות שבמשפט המינהלי...”⁶.

73. העותרת תטען, כי השלטון בישראל פועל כנאמן של הציבור והוא מחויב בניטרליות כלפי הבעות דעה והשקפות פוליטיות לגיטימיות, המצויות בתוך המתחם החוקי המותר במדינת ישראל. הניסיון של המשיבים להשתמש בכספי כלל הציבור, המצויים אצלם בנאמנות, כדי להעניש מי שמבטא עמדות שאינן תואמות את עמדתם, מהווה שימוש לרעה בכוח השלטון והשררה.

לא מדובר בכספי מפלגת השלטון, אלא בכספי המדינה. זאת ועוד, מרכיב הפרסומים ב”הארץ” מהווה מלכתחילה חלק קטן ביותר מתוך כלל תקציב הפרסום של לשכת הפרסום הממשלתית ושל גופים ממשלתיים. על רקע זה בולטת עוד יותר הפסלות בהחלטות מושא העתירה ובכוונתן הדורסנית המוצהרת, אשר יש בהן גם כדי לפגוע ולקפח ציבור לא מבוטל במדינת ישראל, הנמנה על משלמי המסים לקופה הציבורית, ואשר יש לו ודאי עניין בקיומו של עיתון ”הארץ” ובאי אפלייתו אל מול גופי תקשורת אחרים במדינה, בכל הנוגע לתקציבי פרסום ממשלתיים.

74. לענין פסלות החלטות רשות ציבורית להפסיק פרסום בעיתון פרטי בשל ביקורת שנמתחה בו כלפי העומדים בראשה, יפים הדברים שנקבעו בפסק הדין בעת”מ 261/06 חיים מלול נ’ מועצה מקומית ירוחם [פורסם בנבו] (26.4.2006), שם נידונה טענה לחרם מודעות פרסום מטעם המועצה המקומית כנגד מקומון בשל ביקורת שפורסמה בו כנגד יו”ר הוועדה הקרואה של המועצה המקומית:

”המועצה אמנם פטורה לעניין זה מחובת המכרז, אך מחויבת היא בשקילת שיקולים לגופם של דברים ולגופו של עניין. עיקרם של שיקולים אלה בסוג ”העבודות” דנן הינו בשקלול ענייני של עלויות הפרסומים ואפקטיביות הפרסום תוך התייחסות והשוואה ענייניים בין האופציות השונות.

ברור הוא כי העובדה שמקומון פלוני נוקט במאמרו גישה ביקורתית כלפי קברניטי המועצה – אין בה לשמש עילה ל”חרם פרסומות” כנגדו.

75. כך גם נקבע בת”א 22528-02-16 השבוע באשדוד בע”מ נ’ המשכן לאמנויות הבמה ואח’ (נבו), 13.11.2017. בעניינה של חברה עירונית שהחליטה לא לפרסם במקומון מסוים ללא בסיס ענייני, או תשתית עובדתית שהצדיקה הבחנה בין מקומון זה למתחריו:

”בהתאם, המשכן בהיותו חברה עירונית, הניזונה מכספי ציבור ונועדה לשרת את כלל הציבור, חייב לנהוג בהגינות, בשוויון, וללא משוא פנים ושרירות, גם אם לא חלה עליו חובת מכרז.”

76. מקל וחומר נכונים הדברים בענייננו, כשההתקשרות החוזית עם העותרת לגבי אספקת שירותי עיתונות למנויים, נעשתה במסגרת מכרז.

⁶ בג”ץ 5474/23 חברת זואר ישראל בע”מ נ’ שר התקשורת (נבו) (7.3.2024).

77. באופן דומה נפסק בבש"א (מחוזי חיפה) 8316/99 כלבן 1979 בע"מ נ' עיריית חיפה תשנ"ט(1) 769 (1999). "מניעת כניסתם של עיתונאי "כלבו" בשל האופן שבו הם ממלאים את עבודתם ואת שליחותם העיתונאית ובשל העובדה שעטם אינו מחמיא למועדון ולנשיאו אלא מבקר אותם ואף, לטענתם, מכפישם, היא התנהגות מפלה ולא שוויונית בשל טעמים זרים שאינם לעניין".

78. על פסלותו של "חרם מודעות" הפוגע בחופש העיתונות, ושל חרם למטרות פוליטיות, העיר גם בית משפט נכבד זה בבג"ץ 5239/11 אורי אבנרי נ' הכנסת (נבו, 15.4.2015) ("עם זאת "חרם מודעות" הפוגע בחופש העיתונות נחשב בדרך כלל כאסור, מעבר לכך שיש בו לעתים משום הגבל עסקי").

79. בבג"ץ 7647/16 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' שרת התרבות והספורט (נבו 13.5.2020) (להלן: "ענין האגודה לזכויות האזרח נ' שרת התרבות והספורט) פסק בית משפט נכבד זה, בדעת רוב, כי ב"סעיף הבונוס" במבחני התמיכות של משרד התרבות והספורט למוסדות תרבות שיופיעו ביהודה ושומרון נפלו פגמים שעניינם פגיעה בזכויות החוקתיות לשוויון, לחופש הדיבור ולחופש הביטוי האמנותי, וכי "סעיף הבונוס" האמור בוטל, מכאן ולהבא.

כבי' השופט מלצר (שהיה בדעת רוב באותה פרשה) קבע, בין היתר, את הדברים הבאים:

"גם שלילת תמיכה כספית, או הפחתה של תמיכה כספית, עלולה בניסיונות מסוימות, להיחשב כהפרה של החובות המוטלות על המדינה מכוחה של הזכות לחופש הביטוי" (סעיף 56 לפסק דינו). "העובדה שאין לאדם זכות קנויה לקבלת כספי תמיכה מהמדינה, לא משמיעה כי שלילתם, או הפחתתם של אותם כספי תמיכות מאדם בשר-ודם, או מארגון בגין התבטאויותיו – אינה מהווה פגיעה בחופש הביטוי שלו ... בהקשר זה נקבע בפסיקתנו כי גם שלילה של פרס מאדם רק על רקע התבטאויותיו, או הכפפת הזכאות לפרס לתוכן הביטוי – טומנת בחובה מימד של השתקה ומהווה פגיעה בחופש הביטוי..." (סעיף 56 לפסק דינו).

"די שנקבע כי הזכות לחופש הביטוי מטילה על הרשות את החובה שלא להפלות בין אנשים, או מוסדות על רקע של ביטוי עמדותיהם ודורשת ממנה לשמור על ניטרליות" (סעיף 76 לפסק דינו).

גם כבי' השופט מינץ (שהיה בדעת מיעוט באותה פרשה) קבע, כי "....למרות שאין לאף גוף זכות קנויה לקבלת תמיכה מהמדינה כאמור, משהחליטה הרשות לקבוע מבחני תמיכה, בהתאם לתכליות שנקבעו ולמדיניות שברצונה לקדם, עליהם לעמוד בעיקרון השוויון" (סעיף 7 לפסק דינו).

80. העותרת תטען, כי די בפסיקה כאמור כדי לקבל את העתירה דנן, ואף מקל וחומר ממש, שכן המקרה דנן הינו קיצוני וחריג בניסיונותיו בהשוואה לאותה פרשה. בענייננו, עסקינן בחרם ממשלתי, גורף וחסר תקדים ממש, אשר כולל אפליה ברורה של העותרת, על בסיס שיקולים זרים ופסולים, בניסיון לבוא עימה חשבון, כביכול בגין הבעת דעה של המו"ל, מר שוקן, ובטענה עמומה ביחס לאמירות מתוך מאמרי דעה בעיתון.

81. למרבה הצער, בענייננו יש ניצול ברור לרעה של הכוח הכלכלי העומד לרשות המשיבים, כאשר תחת הכסות של טענה בדבר "חופש מימון", נעשה ניסיון להכתיב את תפיסות העולם של השלטון הנוכחי על שוק התקשורת והעיתונות, כדי לסייע להבטחת המשך שלטון זה. עסקינן בהתנהלות פסולה. מהלך זה הוא ביטוי להפרה של עקרון אי-ההנצחה, האוסר על ממשלה להשתמש בכוחה הפוליטי כדי להצר את צעדיו של המיעוט הפוליטי ולצמצם את חופש הביטוי שלו במטרה להנציח את כוחה של הממשלה הנוכחית. עמד על כך כבי' השופט מלצר בענין האגודה לזכויות האזרח נ' השרה

לתרבות ולספורט (ס' 79):

"נוכח מסקנתי שלעיל, סעיף הבנוס יש בו, מלבד הפגיעה בעקרון השוויון ובדרישותיו של חוק יסודות התקציב, גם פגיעה בזכות לחופש הביטוי ... כמו כן, יש בסעיפי התיקון גם מה שד"ר שנער מכנה התעלמות מ"עקרון אי-ההנצחה", שדורש כי הממשלה, או שריה לא ינסו לבצר באמצעות "חופש המימון", במישרין או בעקיפין, את תפיסות הגורמים הפוליטיים המרכיבים את הממשלה ולהבטיח את המשך שלטונם..."

82. להחלטות המשיבים מושא העתירה יש אפקט מצנן ואף מקפיא גם כלפי כלי תקשורת אחרים בישראל, באופן שעלול להוביל אותם לצנזורה עצמית והימנעות מהעלאת דברי ביקורת כלפי הממשלה, מחשש שמא יופעל נגדם "נשק" החרם הממשלתי ויגרם להם נזק כלכלי ניכר.

83. התנהלות זו של המשיבים הינה חמורה ביותר, כאשר היא נוגעת לחופש הביטוי הפוליטי, אשר לגביו כבר קבע בית משפט נכבד זה כי: "חופש הביטוי הפוליטי ראוי להגנה מרבית, הן משום שנודעת לו חשיבות יתרה מבחינה חברתית, כיסוד מוסד של המשטר הדמוקרטי, והן משום שהוא חשוף יותר מכל צורה אחרת של ביטוי להתנכלות מצד השלטון".⁷

84. הניסיון להצדיק "אי מימון" העותרת, כביכול בגין התבטאות של מר שוקן מחוץ לדפי העיתון, אינה אלא מסווה לסנקציה ענישתית, בגין התבטאות המוגנת על ידי חופש הביטוי. התנהלות שכזו הינה בלתי דמוקרטית, בלתי חוקית בעליל, ואין כל מקום להותירה על כנה.

"ימים קשים עוברים על אזרחי ישראל, האבלים על קרבנות טבח הדמים והלחימה, ועוקבים בדאגה ובחרדה לשלומם של יקיריהם הנלחמים ברצועת עזה ובגבול הצפון ושומרים על גבולות המדינה. אך גם בימים רגישים וקשים אלה, שמא דווקא בימים אלה, וגם בסערת הרגשות ובאווירה הטעונה של מלחמה, נדרשים אנו לשמור על זכויות יסוד של אזרחי המדינה.... "חופש הביטוי אינו שייך רק למחנה אחד או לצד אחד של המפה הפוליטית, והוא נועד להגן לא רק על דעות מקובלות ואהודות, אלא גם על דעות חריגות, מקוממות ומכעיסות, המושמעות על רקע מאורעות מסעירים ובסגנון בוטה וצורם..." "חשוב גם להדגיש כי יש להבחין בין גילויי תמיכה באויב בעת מלחמה ודברי עידוד, שבח ואהדה למעשי טרור בכלל ולטבח שבוצע בעוטף עזה בפרט, לבין ביקורת מותרת על מדיניות הממשלה או הזדהות עם סבלם של תושבי עזה שנפגעו במהלך הלחימה ושאינם מעורבים בפעילות טרור".⁸

ד(4) ההחלטות מושא העתירה לא עומדות בפסקת ההגבלה

85. העותרת תטען כי ההחלטות מושא העתירה פוגעות בחופש הביטוי, הנכלל בזכות לכבוד האדם, וכן בחופש העיתונות ובזכות הציבור לדעת, ואינן עומדות בתנאי פסקת ההגבלה הקבועה בסעיף 8 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו ("אין פוגעים בזכויות שלפי חוק-יסוד זה אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו").

⁷ בג"ץ 6396/96 סימונה זקינו נ' ראש-עיריית באר-שבע (נג) 289 (1999).

⁸ בג"ץ 8007/23 מפלגת חד"ש - החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון נ' מר יעקב שבתאי, מפכ"ל המשטרה (נבו) 8.11.2023.

86. העותרת תטען כי ההחלטות מושא העתירה פוגעות בחופש העיסוק ובזכות הקנין של העותרת, ואינן עומדות בתנאי פסקת ההגבלה הקבועה בסעיף 4 לחוק יסוד: חופש העיסוק ("אין פוגעים בחופש העיסוק אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש, או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו").

87. העותרת תטען כי אף לא אחד מתנאי פסקת ההגבלה הקבועים בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו ובחוק יסוד: חופש העיסוק, התקיים בענייננו. ההחלטות מושא העתירה אינן בגדר חוק, אינן חולמות את ערכי מדינת ישראל, אינן לתכלית ראויה, והן במידה העולה (בהרבה) על הנדרש.

88. משברור כי נפגעה זכותה של העותרת, שהסכמים שנכרתו עימה יכובדו, וכי לא יוטל עליה חרם כפי שנעשה בפועל ומן הטעמים שהוצהרו על ידי שר התקשורת ובמסגרת הנחיות משרדי הממשלה, יש להידרש תחילה ל"מבחן התכלית הראויה".

"בדמוקרטיה המחויבת לתפיסת הפרט האמורה ולשיטת משטר שתלויה כולה בהתגוששות רעיונית בין תפיסות ועמדות שונות, תכלית שביסודה עיונית (של השלטון או עיונית בקרב הציבור או חלק ממנו) לדעה או להשקפה, לרבות משום אמונה שהיא מוטעית או כוזבת, או מתוך שאיפה להנצחתה או לביסוסה של השקפה נוגדת המקובלת על הרוב — היא תכלית פסולה (למעט החריגים של גזענות ואליםמות)."⁹

נטל השכנוע כי מתקיימת תכלית ראויה מוטל על כתפי הרשות המינהלית:

"הדעה המקובלת היא שהתכלית הראויה היא יסוד שנטל השכנוע בענייני מונח על כתפי הרשות. אחרי שהעותר הרים את הנטל בנוגע לפגיעה בזכות, אך טבעי הוא שהתכלית שמאחורי פעולת הרשות והידועה לה יותר מכלל אדם אחר תובהר על ידי הרשות. כאשר יש ראייה שיוזמי החוק פעלו מתוך מניעים פסולים, הנטל לסתור, שצריך להיות מוטל על הרשות המחליטה, הוא כבד ביותר. כאשר מצטרף לאינדיקציה כזו כשל באחד ממבחני המידתיות, המסקנה המתבקשת חייבת להיות שהתכלית הנטענת אינה התכלית האמיתית".¹⁰

89. בחינת "תכלית ראויה" לא יכולה להתבצע, מבלי שנבחנת טיבה של זכות היסוד שנפגעת ישירות מן ההחלטות מושא העתירה, ומהנחלתו של שר התקשורת. מן הידועות כי הערך של עיתונות חופשית הוא בנשמת אפו של כל משטר דמוקרטי. עיתונות ככלל, ועיתונות מקצועית בפרט, מעשירה את ידיעותיו של הציבור, וכפועל יוצא מכך תורמת לשיח ציבורי ער ותוסס, המהווה מרכיב חיוני בהבטחת איתנותה של חברה חופשית, המאפשרת ליחידים ולקבוצות, קיום ראוי והוגן.

עיתונות שנועדה לרצות את השלטון, איננה עיתונות שתבטיח לציבור שקיפות וקבלת תמונה מלאה יותר של המציאות, או כזו שתאפשר ריבוי דעות ודיון ביקורתי. הימנעות מסיקור נושאים רגישים, או הבעת דעות שלא עולות בקנה אחד עם מדיניות הממשלה, ואף מאתגרות את קובעי המדיניות שלה, תגביל את הפלורליזם ותחליש דרמטית את אופייה הדמוקרטי של המדינה. לא בכדי מכונה העיתונות "כלב השמירה של הדמוקרטיה", כמי שיעודה הוא לחשוף עוולות, להצביע על כשלים

⁹ מ' קרמניצר, מידתיות במבט ביקורתי ומשווה, (הוצאת המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2015), עמ' 34 - <https://www.idi.org.il/media/4035/%D7%9E%D7%99%D7%93%D7%A%D7%99%D7%95%D7%A%D7%91%D7%9F%D7%91%D7%98-%D7%91%D7%99%D7%A7%D7%95%D7%A8%D7%AA%D7%99-%D7%95%D7%9F%D7%A9%D7%95%D7%95%D7%94.pdf>

¹⁰ שם, עמ' 49.

ולעורר דיון ציבורי. קשה אם כן להפריז בחשיבותה של העיתונות החופשית, ומכאן שגם בהשלכות החמורות של פגיעה בעיתונות זו דווקא על ידי הממשלה.

90. העותרת תטען, כי שלושת מבחני המידתיות אשר נקבעו בפסיקה, אינם מתקיימים בענייננו:

90.1. מבחן הקשר הרציונלי אינו מתקיים. אין שום קשר סיבתי אפשרי בין התכלית הראויה הנטענת (לשיטת שר התקשורת, "מניעת הסתה", כביכול, "נגד מדינת ישראל") לבין האמצעי שננקט נגד העותרת (הטלת חרם שעניינו אי פרסום מודעות וביטול מנויים על עיתון "הארץ").

90.2. מבחן האמצעי שפגיעתו פחותה אינו מתקיים. האמצעי שננקט (חרם על העותרת) פוגע באופן קיצוני, כבד וחמור בזכויות העותרת, בעוד שלמשיבים עמדו דרכים אחרות להגיב לדברי שוקן ואו מאמרי דעה בעיתון "הארץ", ככל שמצאו אותם מקוממים, או מסיתים, כביכול.

90.3. מבחן היחסיות (עלות/תועלת) אינו מתקיים. הנוק הכבד שנגרם לעותרת מן החרם הפסול עולה, אלפי מונים, על ה"תועלת", כביכול, מן החרם שהוטל נגד העותרת, והשלכותיו.

ד) ההחלטות התקבלו תוך פגיעה בכללי הצדק הטבעי – ללא זכות טיעון ושימוע

91. כללי הצדק הטבעי הם הכלל בדבר שימוע והכלל בדבר משוא פנים.

לצד חובתה של הרשות המינהלית לקבל החלטה ללא משוא פנים, הרי שבין עקרונות המשפט הציבורי החלים על הממשלה ומשרדיה, לרבות יחידות הסמך, כדוגמת לשכת הפרסום הממשלתית, נמנה גם עקרון חובת השימוע וזכות הטיעון.

חרף העובדה כי לא היתה כל דחיפות להטלת החרם כלפי העותרת, ועל אף שברור היה כי ההחלטות מושא העתירה תפגענה באופן ודאי ומשמעותי בעותרת, לא ניתנה לה כל הזדמנות להשמיע את טענותיה קודם להחלטת הממשלה ולהנחיות משרדי הממשלה.

יפים בענין זה הדברים הבאים מתוך בג"ץ 3379/03 אביבה מוסטקי ו-372 אח' נ' פרקליטות המדינה (פורסם בנבו, 18.3.2004):

"כלל יסוד הוא כי רשות מינהלית לא תפגע באדם אלא אם כן ניתנה לו לפני כן הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו בפניה. חובתה של הרשות היא לתת למי שעלול להיפגע מהחלטתה הזדמנות הוגנת וסבירה להשמיע את טענותיו, ולאחרון זכות יסוד להשמיען.

"...לא יורשה גוף אדמיניסטרטיבי – ואפילו אדמיניסטרטיבי טהור (לא מעין-שיפוטי) – לפגוע באזרח פגיעת גוף, רכוש, מקצוע, מעמד וכיוצא בזה, אלא אם-כן ניתנה לנפגע הזדמנות הוגנת להשמעת הגנתו בפני הפגיעה העתידה" (בג"ץ 3/58 ברמן נ' שר-הפנים [7], בעמ' 1508).

כלל זה הוא כלל של הצדק הטבעי, והוא נובע מחובת ההגינות הכללית שכל רשות שלטון חייבת בה. כלל זה עמנו הוא, והפסיקה חזרה ואימצה אותו (ראו את דברי השופט מ' חשין בבג"ץ 5621/96 הרמן – ראש-עיריית אופקים נ' השר לענייני דתות [8], בעמ' 817). כלל זה חל גם כשהרשות פועלת במסגרת המשפט הפרטי, לרבות במסגרת יחסיה החוזיים, כמו בענייננו משום הדואליות הנורמטיבית החלה על רשות ציבורית. הרשות כפופה לגבי אותה החלטה הן לנורמות של המשפט הפרטי הן לנורמות של המשפט הציבורי, כולל חובת השימוע".

92. יתרה מכך, ברור בענייננו כי החלטת הממשלה והנחיות משרדי הממשלה מקורן באג'נדה פוליטית מובהקת, בהובלת שר התקשורת, אשר מנסה לפגוע בעותרת באופן מוצהר, ואף הכריז עליה בפרסום שלו במרשתת כגוף שיש לסמן עליו "איקס", על כל הנובע מכך. כידוע, "הכלל בדבר משוא פנים קובע כי אסור לרשות המינהלית לקבל החלטה בעניין בו יש לה נגיעה אישית או בעניין בו היא מצוייה במצב של ניגוד עניינים". לפיכך ההחלטות מושא העתירה פסולות גם מן הטעם הנ"ל.

ד(6) ההחלטות מושא העתירה נגועות בהפליה ובחוסר שוויון

93. העותרת תטען כי ההחלטות מושא העתירה מהוות הפליה אסורה ופוגעות בזכות לשוויון, אשר קיבלה מימד חוקתי עם חקיקת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ואף עומדות בניגוד לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000, שכן ההתקשרות עם העותרת נועדה לספק שירות לציבור אשר צריך להיות מוענק על בסיס שוויוני.

"2. נקודת המוצא לדיון היא ששירות לציבור צריך להיות מוענק בישראל על בסיס שוויוני, "בלי הבדל דת, גזע ומין" כלשון ההצהרה במגילת העצמאות. כך הוא, מכוח חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000 (להלן: חוק איסור הפליה), כשמדובר בהספקת שירות ציבורי על ידי גורם פרטי; וכך הוא מקל וחומר כשמדובר בהספקת שירות ציבורי על ידי רשות ציבורית, הכפופה לא רק להוראות חוק איסור הפליה (סעיף 11 לחוק), אלא בראש ובראשונה לעקרונות המשפט הציבורי...."

3. כידוע, הפגיעה בזכות לשוויון נבחנת גם על פי מבחן התוצאה, ולא רק על פי הכוונה העומדת בבסיסה. לפיכך, השאלה שעליה יש להשיב בהעברת ביקורת שיפוטית על טענה לפגיעה בשוויון איננה רק מהו המניע של הגורם המחליט על הפגיעה, אלא גם מהי התוצאה של ההחלטה. החלטה כאמור עשויה אפוא להיפסל, לא רק כאשר המניע שביסודה הוא לפגוע בשוויון, אלא גם כאשר המניע הוא אחר, אך הלכה למעשה, נפגע השוויון...."

בג"ץ 3865/20 שלומי שוקרון נ' המועצה המקומית קרית ארבע (נבו 7.10.2020).

בנוסף, כפי שנקבע בבג"ץ 7647/16 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' שרת התרבות והספורט (נבו 13.5.2020), "...תחום פריסתה של עילת ההפליה המינהלית הינו רחב יותר מתחום פריסתה של הזכות החוקתית לשוויון וההגנה החוקתית עליה, זאת, בין השאר, מכיוון שעילת ההפליה המינהלית איננה מוגבלת רק למצבים שבהם ההפליה קשורה באופן הדוק לכבוד האדם...".

(סעיף 53 לפסק דינו של כבי' השופט מלצר).

94. העותרת תטען כי הגישה הבלתי שוויונית כלפיה מתחדדת נוכח העובדה, כי באמצעי תקשורת במגזר החרדי עודדו אי התייצבות לצבא בתקופת המלחמה, אך בהקשר זה לא ננקט כל חרם ממשלתי. כך למשל, לאחר פסיקת בג"ץ בנושא גיוס תלמידי הישיבות, פורסמה בשער עיתון "יתד נאמן", המזוהה עם מפלגת "דגל התורה" שראשיה חברים בקואליציה, קריאתם של מנהיגים חרדים להתנגד לצו המחייב בגיוס. על פי המידע שברשות העותרת, העובדים במשרדי הממשלה השונים מנויים על עיתונים שונים, ובכלל זה גם "יתד נאמן".

זאת בשעה שכלפי העותרת ננקט חרם ממשלתי גורף ורחב היקף, כביכול בגין הבעת דעה אישית של מר שוקן, אשר לא פגעה כלל בביטחון המדינה. עסקינן בהוכחה נוספת לאפליה הפסולה כלפי

העותרת.

העתק מכותרת השער של עיתון "יתד נאמן" מיום 17.11.24, מצ"ב כנספח 29.

ד(7) ההחלטות מושא העתירה מפירות את תנאי ההתקשרויות החוזיות עם העותרת

95. העותרת תטען כי ההחלטות מושא העתירה מפרות, באופן יסודי, את תנאי ההתקשרויות החוזיות עם העותרת, פרי זכייתה במכרז.

העותרת נמנית על הזוכים במכרז 06-2021 לאספקת עיתונות מודפסת ומקוונת עבור משרדי הממשלה ויחידות הסמך, ובחודש יולי האחרון הודיע מנהל הרכש הממשלתי על הארכת ההתקשרות עמה ב-3 שנים נוספות. בנסיבות אלו, אין ולא קיים שום טעם משפטי חוזי ענייני (ולא בכדי גם לא הוצג כזה), הרלוונטי למוצר ו/או לטיב השירות שסופק על ידי העותרת בהתאם להסכם ההתקשרות עם המדינה, אשר יכול להצדיק, כביכול, את ההפרות היסודיות של ההתקשרויות עם העותרת.

העתק מהודעת מנהל הרכש הממשלתי על הארכת ההתקשרות עם העותרת, מצ"ב כנספח 30.

ד(8) ההחלטות מושא העתירה ניתנו בהיעדר סמכות ו/או בחריגה מסמכות

96. העותרת תטען כי ההחלטות מושא העתירה ניתנו בחוסר סמכות ו/או בחריגה מסמכות.

97. בענייננו, אין כל הוראת חוק המסמיכה את המשיבים ליתן הצהרה על חרם ו/או להטיל בפועל את החרם על העותרת. סמכותה השיורית של הממשלה מעוגנת בסעיף 32 לחוק יסוד: הממשלה, בו נקבע כי "הממשלה מוסמכת לעשות בשם המדינה, בכפוף לכל דין, כל פעולה שעשייתה אינה מוטלת בדין על רשות אחרת".

98. ענייני הרואות, הסמכות השיורית כאמור, ניתנה לממשלה כשהיא מחוייבת לפעול בכפוף לכל דין. הווה אומר, אסור לה לממשלה לפעול בניגוד להוראה שבחוק, כמו גם בניגוד לחלכה הפסוקה, "שהיא המקור המשפטי של חופש הביטוי וחזיונות אדם נוספות בישראל", ובניגוד "להלכות המסדירות את ההפעלה של כל סמכות מנהלית כגון החובה לפעול על יסוד שיקולים ענייניים, נבולות הסבירות ובאופן מיזתי", שהרי אלו הן חלק מן הדין, "ולפיכך מגבילות את הסמכויות השיוריות של הממשלה"¹¹.

למותר להסביר כי חובת הפעלת הסמכות "בכפוף לכל דין", חלה גם ביחס לסמכויות שהואצלו על ידי הממשלה לשרים, ובהמשך מהשרים לעובדי ציבור, בהתאם לסעיף 33 לחוק יסוד: הממשלה.

99. ההחלטות מושא העתירה, הן החלטות הממשלה מיום 24.11.2024 והן הנחיות משרדי הממשלה, נגועות בחוסר סבירות קיצוני ואינן עולות בקנה אחד עם הדין. מכאן שהתקבלו, מלכתחילה, בחוסר סמכות ו/או לכל הפחות בחריגה מסמכות.

כפי שפורט לעיל, ההחלטות מושא העתירה בדבר חרם על העותרת, כביכול בשל מאמרי דעה בעיתון "הארץ" ו/או בשל התבטאות של מו"ל העיתון הנושאת אופי פוליטי וביקורתי כלפי הממשלה, הן בלתי סבירות בעליל, ופוגעות באופן ישיר ומשמעותי בזכויות היסוד של חופש העיסוק וחופש

¹¹ יצחק זמיר, הסמכות המינהלית, כרך א (המינהל הציבורי), הוצאת נבו (מהדורה שנייה מורחבת) עמ' 421 – 422.

הביטוי, וברי, שלא התקבלו בהתאם לחובה המינהלית לשקול שיקולים ענייניים, ולפעול בסבירות ובאופן מידתי.

100. עוד תטען העותרת בהקשר זה:

ראשית, הנחיות משרדי הממשלה המורות על הפסקת כל קשר עם העותרת, ניתנו לפני החלטת הממשלה מיום 24.11.24.

שנית, עצם העובדה כי מנכ"לים שונים במשרדי ממשלה שונים, הוציאו תחת ידיהם, באותו הזמן, נוסח דומה עד זהה של הנחיות כנגד העותרת ועיתון "הארץ", מלמד כי לא הופעל כל שיקול דעת עצמאי של עובד הציבור, כמתחייב.

שלישית, החלטת הממשלה שניתנה ללא זכות טיעון ושימוע לעותרת, ממילא היתה החלטה פסולה ובלתי חוקית, כשלעצמה, וגם מטעם זה הנחיות משרדי הממשלה אינן יכולות להתבסס עליה. בנוסף לכך, אותה החלטת ממשלה כללה לכאורה הצהרת כוונות בלבד, ללא הוראה אופרטיבית למשרדי הממשלה, ואף לא התייחסה לביטול מנויים לעיתון "הארץ".

בענין זה נפנה לדברים הבאים מתוך בג"ץ 5658/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת (נבו 1.1.2024):

"כזכור, השימוש בסטנדרט המופרכות נקשר עוד מראשיתו בעילת חוסר הסמכות, במובן זה שהחלטה שענתה על סטנדרט קיצוני זה, נחשבה להחלטה שניתנה בחוסר סמכות. כך, ציין השופט צ' ברנזון בפסק הדין המנחה בעניין דיזנגוף כי "ענין הסבירות אינו בעצם אלא אחת הצורות של חריגה מסמכות" ו"עניני הסבירות והחריגה מהסמכות כרוכים, איפוא, זה אחר זה", שכן משמעותו של מבחן הסבירות היא: "שאם ימצא בית המשפט כי חקיקת המשנה היא כה בלתי הגיונית ובלתי נסבלת עד שאדם בר-דעת לא יעלה על דעתו ששר סביר היה מסוגל לעשותה, כי אז יצטרך לאמור שעולם לא נתכוון המחוקק לתת כוח זה בידי השר. חקיקת המשנה אינה מתקבלת על הדעת והיא מחוץ לתחום הסמכות" (עניין דיזנגוף, בעמ' 1037)¹².

ד(9) העותרת מיצתה הליכים טרם הגשת העתירה

101. כמפורט לעיל (סי' 43) העותרת פנתה באמצעות באי-כוחה למשנה ליועצת המשפטית לממשלה, די"ר גיל לימון, בדבר אי החוקיות שבהנחיות משרדי הממשלה. לבקשת המשנה ליועצת המשפטית לממשלה העבירה העותרת חומרים נוספים התומכים בטענותיה ליישום החרם שהוצהר על ידי שר התקשורת, והמתינה עד לקבלת עמדת היועצת המשפטית לממשלה ביחס לפנייתה. בינתיים, באה לעולם גם החלטת הממשלה החצהרתית ביום 24.11.2024.

102. ביום 25.12.2024 נמסר לב"כ העותרת מאת עו"ד ענת אסיף גיל, ראש אשכול ממשלה ומימון במחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים (משפט ציבורי-מנהל), כי בחינת הסוגיות המתעוררות תיעשה במאוחד במסגרת תגובת היועצת המשפטית לממשלה לעתירה של ארגון העיתונאים במסגרת בג"ץ 48751-12-24. העתק ממכתבה צורף כנספח 27 לעתירה זו.

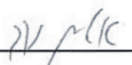
103. לפיכך, העותרת מיצתה את ההליכים כלפי המשיבים, ועל פני הדברים, אין כל אפשרות לשנות את

¹² בג"ץ 5658/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת (נבו 1.1.2024), סי' 34 לפסק דינה של כב' השופטת גילה כנפי-שטייניץ.

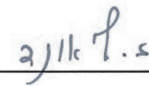
ההחלטות שנתקבלו שלא באמצעות הגשת העתירה.

ה. סוף דבר

104. כפי שפורט לעיל, נזנחו על ידי המשיבים חובות הגינות ונאמנות אלמנטריות בהן מחויבת הרשות כלפי כלל הציבור, ונעשה שימוש לרעה בסמכות שלטונית, הכל כאמור במטרה לפגוע כלכלית בגוף תקשורת כמו עיתון "הארץ", הידוע בביקורתו כלפי הממשלה הנוכחית.
105. הסמכות לדון בעתירה זאת מוקנית לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק לפי סעיף 15 לחוק-יסוד: השפיטה.
106. בית המשפט הנכבד מתבקש ליתן בדחיפות צו ביניים לטובת העותרת.
- סיכויי העתירה להתקבל הינם טובים וגבוהים, בשל כל אחד מן הטעמים שפורטו לעיל וממשקלם המצטבר כאחד, ובכלל זה העובדה שההחלטות מושא העתירה הן מפלות ובלתי שוויוניות, אשר ניתנו בחוסר סבירות קיצוני ומשיקולים זרים, והן פוגעות באופן קשה בזכויות יסוד חוקתיות ועומדות בניגוד מוחלט לעקרונות יסוד דמוקרטיים, אשר בית משפט נכבד זה אמון על שמירתם.
- מאזן הנוחות נוטה באופן ברור ומובהק לטובת העותרת. לא ייגרם נזק למשיבים ו/או לציבור הרחב ממתן צו הביניים המבוקש, בשעה שלעותרת כבר נגרם נזק כבד וממשי, ואף צפוי להמשיך ולהיגרם נזק כבד וממשי מן ההחלטות מושא העתירה, אשר דבר קיומן ותוכנן אף פורסמו בכלי התקשורת.
107. בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע דיון דחוף בעתירה וזאת על מנת למנוע, ולמצער להקטין, את המשך הנזק הכבד, הבלתי הפיך בחלקו, שכבר נגרם לעותרת, עקב ביטול פרסום מודעות אצל העותרת והעברתן לפרסום, תמורת תשלום, באמצעי תקשורת אחרים, ו/או ביטולי המנויים.
108. העותרת שומרת על זכותה לנקוט בהליכים משפטיים אחרים ו/או נוספים להגנת זכויותיה על פי דין כלפי המשיבים ו/או מי מהם ו/או גורמים נוספים.
109. העותרת שומרת על זכותה להעלות טענות ו/או עובדות נוספות, לאחר קבלת התייחסות המשיבים לעתירה ו/או במסגרת הדיון בעתירה.
110. לעתירה זו מצורף תצהירו של מר עמוס שוקן, מו"ל עיתון "הארץ".
111. לפיכך מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן את הצווים המבוקשים ברישת העתירה.
112. בנוסף מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות הגשת העתירה, וכן בשכ"ט ב"כ העותרת, בתוספת מע"מ כדין.

אלון נדב, עו"ד

דור ליאונד, עו"ד

זאב ליאונד, עו"ד

זאב ליאונד ושות'
ב"כ העותרת

תאריך: 6.1.2025

תצהיר מטעם העותרת

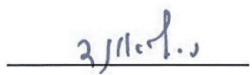
אני החתום מטה, עמוס שוקן, נושא ת.ז. 08145450, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר את האמת, וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזה בכתב כדלקמן:

1. הנני משמש כמו"ל עתון "הארץ", המוצא לאור על ידי העותרת, ומוסמך לעשות תצהירי זה בתמיכה לעתירה מטעם העותרת, הוצאת עתון הארץ בע"מ, למתן צו על תנאי, בבית המשפט העליון בירושלים.
2. כל העובדות המופיעות בסעיפים 1-62 לעתירה, הינן עובדות נכונות ו/או נכונות על פי מיטב ידיעתי ואמונתי.
3. כל הטענות המופיעות בסעיפים 63-112 לעתירה הינן על פי יעוץ משפטי שקיבלתי, בו אני מאמין.

והנני מצהיר כי זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

עמוס שוקן

אני הח"מ, עו"ד זאב ליאונד, מרח' יהודה הלוי 23 תל אביב, מאשר בזה כי ביום 2.1.2025 הופיע בפני עמוס שוקן, המוכר לי אישית, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

זאב ליאונד, עו"ד
מ.ר. 8135